

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Očiščenje treba izvesti tudi v Sloveniji.

Način, kako je prišlo do razpisa volitev, morda ni ravno razveselil resničnega demokrata, pač pa je dejstvo samo pozdravilo vsa poštena javnost. Ne iz navdušenja, da bomo zopet enkrat volili, ker so volivci volitev skoraj ravna tako sili, ko večnih poročil o še bolj večnih krizah, pač pa vsled tega, ker je razpis volitev združen z nad vse zdravim obračunom. Tako si morejo že danes izračunati gospodje Bingulac, Zujevič in drugi lastniki močnih organov, da bo po prihodnjih volitvah za nje mesto kvečjem še na skupščinski galeriji, ker v skupščini sami je njih kariera dokončana.

Še bolj razveseljivo pa je to, da bodo obenem z njim se samo še spominjali lepih dni v skupščini šlevilni pašičevci, ki so že davno izgubili vsako zvezo z narodom in ki so mislili, da je pod okriljem Pašičeve brade varnejše kot pod okriljem narodnega zaupanja. Vsi ti gospodje imajo zato tudi polno pravico, da naslopijo sedaj v pozni braniteljev parlamentarizma, toda na široko javnost la poza ne učinkuje.

Zakaj široka javnost pozdravlja samo odločnost, s katero je vendar enkrat bil storjen odločen korak. Vendar enkrat je bila »forflušterija« presekana in je ostal oni znani recept s kombiniranjem in inliriranjem brez uspeha. Vsa javnost pozdravlja, da je storil Beograd vendar enkrat odločen korak in zato je čas, da ga stori tudi Slovenija.

Zakaj tudi v Sloveniji smo imeli svoje pašičevce in ni še tako daleč doba, ko so se ljudje ponašali samo s tem, kako dobro so zapisani pri g. Pašiču in ko je bilo to sklicevanje absolutno edin argument, ki so ga imeli za sebe.

Danes seveda o tem marsikdo noče nič več slišati, predvsem pa bi hotela to utajiti gotova slovenska stranka in se s tem rešili pred obračunom. Ne mogla bi zadeli Slovenije večja nesreča, kakor če bi se ta spekulacija posrečila. Zakaj čisto vseeno je, če je bila la stranka formalno pašičevska ali ne, dejansko je igrala v našem političnem življenju prav isto vlogo, ko pašičevci.

Kakor oni, tako tudi ta stranka ni nikdar črpala svoje moči iz ljudskega zaupanja, temveč le iz avtoritete in po moči vlade, ki je bila skoraj vedno pod vplivom Pašiča. In kakor so mali nasledniki velikega moža skušali pridobiti si ljudsko zaupanje le s policijsko pomočjo, prav tako so naši pašičevci uklenili vladni aparat v svoj strankarski jarem. Volitve l. 1925 še niso pozabljene, vsaj še Slovenija nikdar preje — in upamo, da tudi nikdar pozneje — ni doživela takega volivnega nasilja.

In zato treba očistiti slovensko politično življenje ravno tako, kakor bodo iesenske volitve očistile beograjsko in srbsko. Ne potrebujemo ljudi, ki žive od žandarske službe med Slovenci, ne potrebujemo politikov, ki zaradi mandata poleptajo časno besedo, ne potrebujemo ljudi, ki tožijo Slovence v Beogradu kot prohidržavne in ne potrebujemo ljudi, ki svojo »demokracijo« dokazujejo z nasilji. Beograd je dal primer, Slovenija mora primeru slediti in z energičnim nastopom očistiti slovensko politično življenje od vseh povojnih zablod.

Pri tem pa ima važno, če ne najvažnejšo besedo slovenska inteligenca, ki nima danes prav nobenega izgovora, če bi ostala še nadalje pasivna. Pasivnost v položaju, kakršen je danes, je samo komodifeta, nevredna.

Zato na plan borci, tudi v Sloveniji morajo zavladati nove razmere!

Volivna borba se pričinja.

Beograd, 18. junija. Po vseh zadnjih dogodkih se vidi, da že vslopamo v volilno borbo.

Iz Beograda so odpolovali še tisti malošlevilni poslanci, ki so se tam mudili. Vsi so odšli v svoja volilna okrožja, da si zagotovijo svoje mandate. Tako je Beograd domala brez narodnih poslancev.

Volilna nervoznost se čuti v polni meri. Sedaj se pričakujejo službena opredeljenja poedinih strank glede na volitve. Istotako se z veliko nestrpnostjo pričakujejo sestanki glavnih odborov posameznih strank, in s posebnim zanimanjem se pričakuje seslanek glavnega odbora radikalne stranke. Ta odbor naj bi se v prvi vrsti izpopolnil. Sedaj šteje odbor samo 15 članov, mesto 25 članov. Treba je torej izpopolniti 10 mest. Na prazna mesta reflektirajo predstavniki vseh radikalnih skupin. To je siremljenje, ki se danes pojavlja pri vseh radikalih. V obče se je večraj lahko opazila velika struja med radikali, ki hoče doseči sporazum z Veljo Vukičevićem.

Pri tej akciji je eden izmed najagilnejših dr. Laza Marković.

Sicer pa se mnogo govori o poslavljanju radikalnih kandidatnih list in se že zdaj opaža, da bo med radikali veliko

število raznih kandidatnih list, ako ne pride do sporazuma. Glavni odbor radikalne stranke bo izvršil tudi volitev začasnega voditelja stranke. Šele nato bo glavni odbor sklenil, kako treba nastopiti proti vladi Velje Vukičevića. V političnih krogih verujejo, da bo pred tem prišlo še do sestanka med Markom Trifkovićem in Aco Stanojevićem z Veljo Vukičevićem, ki bodo skušali po ločnem pregledu spornih vprašanj ulvariti sporazum. Ako bi se sporazum ne posrečil, ni izključeno, da pride do težjih konfliktov, ki bi se pričeli s tem, da bi radikali izključili iz stranke Veljo Vukičevića in člane vlade.

Včeraj je bil zelo značilen sestanek med Markom Trifkovićem in Nikolo Uzunovićem. V političnih krogih smatrajo, da je to pričetek akcije za skupen nastop vseh radikalnih frakcij na volitvah. V radikalnih vrstah prevladuje mnenje, da bi radikalno stranko zadel običen poraz, ako bi šla na volitve razprta med seboj. Sicer pa se še nadalje višje posebne konference poedinih frakcij.

Kakor se govori, bodo v tuzlanskem okrožju tri radikalne liste, in sicer ena z Vladom Andrićem, druga s centrumašem in tretja s pašičevcem, ki ji bo na čelu Krsta Marić.

Volivni sporazum med Vukičevićem in madjarsko stranko perfekten.

Beograd, 18. junija. Včeraj se je v političnih krogih trdilo, da je dosežen med Veljo Vukičevićem in predstavniki madjarske stranke v Vojvodini popoln sporazum. V posameznostih, kolikor se je dalo izvedeti o tem sporazumu, se je, kakor se zdi, sklenilo, da bodo člani madjarske stranke glasovali za liste, na katerih bodo nosilci Vukičevićeve radikali. Srežki kandidati bodo Madjari, ki bodo, ako bodo izvoljeni, vsi vstopili v Vukičevićeve klub. Dosežen je sporazum, da bi bil nosilec liste v Bečkereku dr. Momčilo

Ninčić, v Somboru eden izmed aktivnih ministrov, najbrž dr. Dušan Subotić. Madjari so stavili zahtevo, da naj bi v Novem Sadu ne bil nosilec liste bivši minister narodnega zdravja Slavko Miletić, temveč minister za kmetijstvo in vode Svetislav Stanković ali pa G. Džunžerski. Tudi v subotškem okrožju ne bo nosilec liste dr. Jovan Radonjić, temveč Svetislav Stanković. V volilnem okrožju Pančevo-Bela Cerkev bo nosilec liste minister financ dr. Marković.

PRVE KANDIDATURE SE ŽE IMENUJEJO.

Beograd, 18. junija. Med raznimi kandidaturami, ki jih navajajo radikali, se imenuje kot nosilec liste v severni Dalmaciji dr. Uroš Desnica, a v južni Dalmaciji Ljuba Jovanović. Vukičević bo kandidiral v Sremu, a v vranjskem okrožju Dragomir Obradović, sedanji minister ver. V Hercegovini bo vladni kandidat Pera Ivanišević, medtem ko bo dr. Laza Marković nosilec liste radikalnih disidentov. V tuzlanskem okrožju bodo tri radikalne liste, vladna, pašičevska in centrumaška.

SAM. DEMOKRATSKA PRISILNA »SPLENDID ISOLATION«.

Beograd, 18. junija. Samostojni demokraci se živahno pripravljajo za volitve. Včeraj je bila seja eksekutivnega odbora, na kateri se je sklenilo, da pojdejo samostojni demokraci na volitve v celi državi povsem samostojno. Ako bi v poedinih krajih specialne potrebe zahtevale skupen nastop z drugo stranko, si je treba zato pridobiti odobrenje glavnega odbora. Sklenili so izdali na narod poseben volilni razglas. Sestavil se bo tudi poseben odbor za nabiranje prispevkov (!). Vse organizacije so pozvane, da vložijo reklamacije v volilnih imenikih. Vzame se na znaje, da so poslavljeni za nosilca list Svelozar Pribičević v severni in dr. Grisogono v južni Dalmaciji, Svetislav Popović v Sremu in Milan Čuković v sarajevskem okrožju.

Gligoriji Božoviću je poverjena organizacija volilne borbe v južni Srbiji. Povdarjalo se je zadovoljstvo, da je narodna skupščina razpuščena, a obenem je bil izražen dvom, da bi se volitve izvedle svobodno, zlasti zato, ker so se dogodile razne razmeslitve velikih županov. Na ta mesta so bile postavljene izrazito strankarsko pobarvane osebe (meslo prejšnjih še bolj izrazitih strankarjih. Op. ur.). Sklenjeno je bilo, da se protestira proti temu, da vlada ni izdala uredbe o občinskih volitvah za selske občine v Hrvatski in Slavoniji. In končno se je sklenilo, da oslane izvršilni odbor v parmanenci.

PRESTOLONASLEDNIK ODPOTUJE V DUBROVNIK.

Beograd, 18. junija. Včeraj je odpotoval v Dubrovnik namestnik upravnika dvora, da pripravi vse, kar je potrebno za bivanje prestolonaslednika v Dubrovniku.

NAŠ SKADERSKI KONZUL DOSPEL NA CETINJE.

Cetinje, 18. junija Včeraj je prispel v Cetinje naš konzul iz Skadra z vsem osebjem. Popoldne je poselil velikega župana.

MINISTER OBRADOVIĆ PREVZEL VČERAJ SVOJE POSLE.

Beograd, 18. junija. Bivši pomočnik ministra prosvete Dragomir Obradović je prevzel včeraj posle ministrstva ver.

Vojkov ustreljen po naročilu boljševikov.

Dunaj, 18. junija. Kakor poročajo listi, trdi brat pokojnega Vojkova, da je bil Vojkov umorjen po nalogu boljševikov. Pokojni poslanik je ob neki priliki izjavil svojemu bratu, da mu preti nevarnost. Vojkova so dali ubiti boljševiki, ker je hotel korigirati svoje odnose napram komunistični internacionali in ker je vedel za več poverljivih stvari. Za časa atentata ga je prijel Rosenholtz za roko, da bi se atentator ne motil v osebi, na katero naj bi streljal.

MOSKVA VSE TAJI.

Moskva, 17. junija. Agentura »Tass« sporoča oficijelno, da so neresnične vesti o proglasitvi obsednega stanja v Moskvi in Leningradu, da je neresnična vest o mobilizaciji rdeče armade in da je neresnična tudi vest o raznih justifikacijah. Skratka, vse je laž, edino to je sveta resnica, kar je po volji sovjetom.

VELESILE BODO INTERVENIRALE V TIRANI.

Beograd, 18. junija. Na merodajnem mestu se je doznalo, da so naši konzulati v Albaniji po nalogu vlade že zapustili albansko ozemlje. Sedaj so na potu in se pričakuje njihov prihod v Beograd. Kar se tiče albanskega vprašanja, se misli, da se sedaj cela stvar pretresa med predstavniki velikih sil v Zenevi. Kot zadnji korak naj bi bila demarša velikih sil in Lige narodov, ki bi pozvala albansko vlado, da naj bo v celem tem vprašanju čim pomirljivejša in da naj poda bizo za direkten sporazum z Jugoslavijo.

BRIANDOVA BOLEZEN NEIZPREMENJENA.

Pariz, 18. junija. Poincare in Briand sta imela sestanek zaradi določilve delovnega programa vlade. V Briandovem zdravstvenem stanju ni izprememb. Zdravniki so mu odredili mir in odmor za več dni.

BOSANSKI RADIKALI NE SOGLASAJO Z DR. SRŠKIĆEM.

Farajevo, 18. junija. Kmalu po svojem prihodu v Sarajevo je imel minister na razpoloženju in vodja bosanskih radikalov dr. Srškić v radikalnem klubu konferenco, na kateri so se zbrali člani oblasnega odbora, ki so sedaj v Sarajevu. Navzočih je bilo kakih deset mož. Na tej konferenci je povedal dr. Srškić, kakšni razlogi so ga vodili, da je podal demisijo. Kot glavni vzrok je navedel to, da Velja Vukičević ni pristal na to, da bi vstopil v vlado Boža Maksimović. To Srškićevo pojasnilo je napravilo na vse prisolne zelo mučen vlis. Ti nikakor niso mogli razumeti, zakaj je zaradi tega podal njihov voditelj ostavko. Člani oblasnega odbora so bili prav depripirani zaradi tega in molče ko grob o vsem, kar se je na tej konferenci govorilo.

POVRATEK NAŠE PARLAMENTARNE DELEGACIJE IZ PRAGE.

Beograd, 18. junija. Včeraj se je povrnila naša interparlamentarna delegacija iz Prage. V Pragi je imela s češkoslovaškimi parlamentarci več sestanekov, na katerih se je določilo delo in šlatut češkoslovaške-jugoslovenske gospodarske lige. Naše parlamentarce je sprejel tudi Masaryk, ki jim je v svojem govoru orisal pomen parlamentarizma, ki se je izkazal v Evropi kot najboljši. Naglašal je potrebo zbližanja vseh držav. Tako je prišlo do češkoslovaške-jugoslovenske parlamentarne zveze, v katero bodo v kratkem vstopile Francija, Poljska in Rumunija.

Proračun ljubljanske oblasti.

IZJAVA PREDSEDNIKA OBLASTNEGA ODBORA DR. NATLAČENA.

Član našega uredništva je posetil včeraj predsednika ljubljanske oblastne skupščine in oblastnega odbora dr. Natlačen in ga prosil, da poda izjavo z ozirom na položaj, v katerem je ljubljanska oblastna samouprava prišla, ko je minister financ odobril njen proračun.

Dr. Natlačen je izjavil: »Naš proračun je odobren v celoti, kakor ga je oblastna skupščina sprejela, samo da je črtan vagonski davek, ki je bil v proračunu med dohodki postavljen z zneskom 100.000 Din. Predvideno pa je bilo, da bi ta taksa donosala letno ne samo en milijon, ampak štiri milijone dinarjev.

Naš proračun je pravzaprav potrjen v celoti, toda z omejitvijo, ki jo vsebuje člen 2. proračunske uredbe, sklenjene od oblastne skupščine, da se sme proračun kretati v okviru dohodkov, pri čemer smo imeli v mislih, da nam bo država odstopila gotove posle, ki jih je dosedaj opravljala sama. Ti posli so na primer pospeševanje kmetijstva, uprava avtonomnih cest, vsi posli kurativnega zdravstva, sem spadajo bolnice, umobolnice, hiralstvo, skrb za kurativno medicino na deželi, to je nastavljanje in vzdrževanje takozvanih okrožnih zdravnikov in slični posli.

V smislu člena 320. finančnega zakona, bi nam moral ministrski svet sorazmerno s posli, ki jih odstopi nam, odstopiti tudi finančne ure. Na ta način naj bi se približno krili stroški, ki jih predvideva naš proračun, oziroma naj bi tako primanjkljaj, ki ga naš proračun izkazuje, našel krjite.

Glede vagonске takse nam dajem tole specialno pojasnilo: Smatram, da je velika pogreška s strani ministrstva financ, da se vagonška taksa ni odobrila. Načelnik oddelka za samoupravne proračune v finančnem ministrstvu Tošić je finančnemu ministru priporočil odobritev tudi te, od nas vpeljane takse in sicer s tem, da bo ravno skrb za vzdrževanje avtonomnih cest nalagala oblasti ogromna bremena in da je že radi tega pravično, če plačajo trgovci, ki natovarjajo ali iztovarjajo v območju oblasti blago, kak pri spevek za vzdrževanje cest, oziroma samoupravnega aparata. Ta prispevek bi bil itak minimalen, tako da bi se v prometu sploh ne čutil, kajti pri enem kilogramu blaga bi znašal komaj eno desetino pare. Trgovci pa bi imeli korist v tem, da bi po boljših cestah lažje in ceneje dovažali ali odvažali blago do železniških postaj. Dasi bi vagonška taksa bila tako neznatna, da bi je nihče sploh ne občutil, bi vendar donosala zelo izdaten znesek, s katerim bi bilo mogoče vzdrževati ves tehničen aparat za javna dela in bi se dale še lepe vsote porabili za pomoč najpotrebnej-

šim cestnim okrajem, ki se nahajajo zlasti glede na čl. 82. finančnega zakona v skrajno kritičnem finančnem položaju, tako da je njihovo nadaljnje poslovanje prav resno ogroženo.

Trboveljski premogokopni družbi, ki je najmočnejši davkoplačevalec v naši oblasti in ki plačuje zlasti ogromen procent takozvane posebne pridobnine, je uspelo spraviti v finančni zakon nesrečni člen 82., ki dopušča na davek od dobička družb, ki so dolžne javno polagati račune, samo 200% običinske doklade, a največ pa po 25% doklade za ostala samoupravna telesa. Vsled tega na primer proračun litjskega cestnega okrajnega odbora, ki je bil s strani pristojnih oblasti pravomočno odobren, izgubil nad en milijon dinarjev na pričakovanih dohodkih in bo njegovo redno poslovanje sploh nemogoče. — Okrajni zastop v Laškem izgubi na svojih dohodkih preko 2.000.000 Din in bo neizogibno nastopil občuten zastoj v njegovem poslovanju.

Vsi ti zneski, ki izpadejo iz omenjenih proračunov, pa pridejo v dobro Trboveljske premogokopne družbe. S tem svojim uspehom pa TPD še ni bila zadovoljna in je po mojih informacijah ona tista sila, ki je pri finančnem ministru dosegla, da se je od naše oblastne skupščine sklenjeni vagonski davek črtal, vsled česar bo tudi naše delo občutno ovirano in ne bomo mogli tako hitro začeti z izvajanjem gospodarskega programa, kakor smo upali.

Na vprašanje, če obstoje sploh in katere so približno proračunske meje, ki jih je določil finančni minister oblastni skupščini, je odvrnil predsednik dr. Natlačen:

»Takozvani »mali« proračun v znesku dveh in pol milijonov dinarjev je bil pri tem sploh brezpredmeten. Kakor sem že rekel, je odobren naš celotni proračun, ki izkazuje 52 milijonov izdatkov. Naš proračun je predvidel za te izdatke le 11.000.000 Din kritja iz dohodkov. Od teh nam pa je finančni minister črtal še vagonško takso. V koliko bo mogoče izvesti še nadaljnji proračunski program, je odvisno od državnega odbora, ki sklepa sedaj, kateri državni posli naj se nam prepuste in seveda tudi kateri sorazmerni dohodki.

»Gospod predsednik, ali bodo mogoče iz sedanjega oblastnega proračuna kake investicije?

»Ne! Nobene ne bodo mogoče. Pač pa ima oblastni odbor pooblastilo od oblastne skupščine, da najame za najnujnejše investicije posojilo v znesku 10.000.000 Din. To posojilo bomo najeli in smo sedaj že v tozadevnih razgovorih. Iščeimo samo, kje bi dobili to posojilo pod najugodnejšimi pogoji!«

Idilična celjska politika.

Kar s slastjo smo včeraj čitali v »Jutru« poročilo o »sijajni« manifestaciji narodnih volivcev v Celju. Zlasti pa smo postali dobre volje, ko smo čitali še bolj sijajne govore sam. demokratičnih govornikov. In kako ne bi postali dobre volje, ko pa veje iz vseh teh govorov tako nežna idila, da bi človek moral misliti, da se je politično življenje med Slovenci šele pričelo.

Tako n. pr. je povdaril g. dr. Kalan, kako se mora boriti SDS za slovenski značaj celjskega mesta! Ko smo to čitali, smo se ne hote spomnili na lepo povest o boju z mlino na veter, ker se nam pač zdi, da je slovenski značaj Celja že davno izven vsake diskusije.

Prav lepo je govoril tudi bivši župan dr. Hrašovec. Dejal je n. pr. med drugim po »Jutru«: »Demokratom (namreč le samostojnim, op. ured.) zlobno podtikajo (!) nesrečo pri Slavenski banki, previdno pa zamolče, da je g. Westen gotovo varčen in previden gospodar, upravniki svetnik te banke (!). Mesto Celje pri tem polomu ni prav nič prizadeto (!). Ako (seveda: ako) bo imela Mestna hranilnica vsled tega poloma kako izgubo (v Celju to še ni sigurno! op. pisca), bo to le majhna vsota v primeru z onimi, ki jih bodo morale trpeti ostale...«

Ali ni to divno idilično modrovanje: Če bomo mi imeli izgubo, bo ta le malenkostna v primeru z izgubo, ki jo bodo imeli drugi. V resnici divna tolažba in kadar bo kateri

Celjan v nesreči, naj bo kar potolažen, da je kje na svetu še kak človek v večji nesreči. Tolažba za bogove!

G. dr. Hrašovec se sklicuje na g. Westena. Pustimo to, da za celjsko idilo ni primerno, če se slovenski župan sklicuje na Nemca, zlasti še, ko je bilo v upravnem odboru Slavenske banke še vse polno Slovencev in sicer skoraj izključno le od SDS. Zakaj se dr. Hrašovec ne sklicuje na te svoje odlične gospodarske kapacitete iz lastne stranke? Zakaj ne navede njih imena? Ali se na vse zadnje boji, da bi potem res kdo »demokratom zlobno podtikal nesrečo pri Slovenski banki?«

Mesto Celje ne bo nič izgubilo, je dejal g. dr. Hrašovec. Samo še to manjka, da bi kak vnet poslušalec vzkliknil, da ni za Celje večje nesreče, kakor da je zadeta mestna hranilnica od poloma Slavenske banke.

Idilo je primerno zaključil g. Prekoršek s paralelo med pok. dr. Tavčarjem in dr. Zerjavom. Paralela seveda v vsakem pogledu drži in to se je videlo že pri Agro-Merkurju in nakonec pri Slovenski banki.

Srečni ljudje so v Celju, da so zadovoljni s tako idilično politiko, kakor so ji razvijali v četrtek sam. demokratični govorniki.

Pa skromnost je bila vedno lepa lastnost, potrpežljivost pa je naravnost nebeška last. Vsaj te imajo menda v Celju zadosti tudi — za eksport.

„Delavski politiki.“

V resnici nismo mislili, da smo »Delavsko politiko« s svojo konstatcijo o débâcle-u delavskih voditeljev tako zelo zadeli v živo. Drugače si namreč ne moremo razlagati jezice, ki govori iz vsakega stavka odgovora »D. p.« Ta jeza je celo tako silna, da so postali gospodje čisto slepi in da bi mogli razveseliti urednika »D. p.« tudi s tiskovno težbo, ki bi pa za zanj končala malo manj veselo. Pa zaenkrat ne mislimo seči po tem sredstvu, ker niti toliko ne »sovražimo« cenjene SSJ, niti ne smatramo »D. p.« za tako resne, da bi vsled nje prelomili svoje načelno stališče do tiskovnih tožb.

Zato pa se zaodvoljujemo le s kratkim odgovorom na tem mestu.

Absolutna neresnica je, da smo mi le enkrat trdili, da je nameravalo SSJ postaviti v vsedelavskimi zletom temelj za napredni blok. To si je »Delavsko politika« gladko izmislila! Mi smo trdili le, da aranžiraj vsedelavskega zleta niso znali preprečiti, da bi mogel ta služiti gotovim krogom v politično reklamo. Ta naša trditev pa je točna in smo jo tudi z dokazi podkrepili. In ne samo mi!

Smešno je, če govori »Del. pol.« da mi sovražimo SSJ. Konstatiramo najprej, da v vseh svojih člankih o vsedelavskem zletu nismo SSJ niti enkrat omenili. S tem smo več kot dokazali, da nas SSJ v vsej stvari niti ne interesira. Pa bi tudi radi vedeli, zakaj naj bi SSJ sovražili? Ali mislijo gospodje od »D.

p.«, da je SSJ res tako nevarna, da bi mogli mi le v najmanjši meri imeti vzrok jo sovražiti?

Nesramnost prve vrste je, če govori »D. p.« da smo se hoteli prikupiti klerikalcem, ki imajo gotovo interesa na tem, da ostane delavstvo razdvojenost. Vsi naši članki so imeli samo to tendenco, da opominjajo delavce na škodljive posledice sedanje razcepljenosti delavcev. In ker smo bili prepričani in ker smo še prepričani, da so krivi te razcepljenosti samo takozvani delavski voditelji, smo udarili po njih.

In da smo s pravico udarili po teh voditeljih, pri čemur pa seveda ne generaliziramo, dokazuje tudi izjava g. Fimmerna, ki je govoril celo o pustolovcih, katerim nasledajo delave. Zakaj pa »D. p.« ne prime tudi g. Fimmerna, ki je njen človek? Ali ni bila njegova obsodba še hušja?

Na druge neslanosti in otročarije »D. p.«, ko da nismo mi noben svetovni list, seveda ne moremo odgovorjati, ker je le presmešno, če se do takih očitkov povzpne »Del. politika«.

Le eno bi še pripomnili vsem gospodom okoli »Del. politike«. Naš list je vedno zagovarjal vsako upravičeno težnjo delavcev in delavstvo je v njem imelo vedno svojega poštenega in brezplačnega zagovornika. Nismo pa nikdar bili za demagoško kričanje in bali se nismo nikdar povedati resnice, pa če-

prav je bila ta tudi trda. Vse to naši čitatelji tudi uvažujejo in zato nas niti najmanjše ne moti, če tega ne uvažuje »Del. politika«.

Na vse zadnje pa damo gospodom okoli »D. p.« še en dober nasvet. Naj namreč ne kriče toliko o reakcionarnosti vlade, temveč naj včasih tudi sebi izprašajo malo vest. Zakaj ni tako nemogoče, da bi popolnoma pripravili vlado tisti, ki praviijo, da gotove socialne institucije ne služijo svojim namenom v tej meri, kakor pa nudijo dobro zavetje nekaterim strankarskim agitatorjem.

Zato gospodje, prevdarite preje, predno napadate.

Zanimiv pojav.

Hrvaški listi so nedavno poročali, da so se Bosanci vodstvu hrvaške seljaške stranke uprli, ker zahtevajo, da odločujejo v Bosni oni sami. Nekaj podobnega so poročali listi te dni tudi iz Vojvodine, kjer so proglasili Vojvodinci geslo: Vojvodina Vojvodincem.

S temi pojavi v Radičevi stranki so se obširno pečali vsi listi in nekateri so trdili, da pomenja ta upornost razpad Radičeve stranke. Tako daleč stvar menda še ni prišla, vsekakor pa je ta akcija toliko zanimiva, da zasluži nekaj kritičnih pripomb.

Kakor znanu, je zborovala pretekli mesec v Zagrebu glavna skupščina hrvaške seljaške stranke. Na tej skupščini je bilo sklenjeno, naj se stranka imenuje »narodna seljaška stranka«, samo na Hrvaškem naj obdrži še svoje staro ime »hrvaška seljaška stranka«, to pa po vsej verjetnosti zato, da ne bi mogla hrvaška inteligenca, ki snuje protiradičevski blok, Radiču očitati, da je hrvaško ime prodal in zatajil. Sklep glavne radičevske skupščine meri torej na to, da se Radičeva stranka prošira na celo državo, torej da postane državna stranka, ki naj uveljavi za celo državo radičevski kmečko-socialni program.

Poskusov s takozvanimi »vsedravnimi« strankami smo imeli v naši mladi zgodovini že precej. Svojo strankarsko organizacijo so poskusili razširiti na celo državo že radički, ravno tako demokrati in samostojni demokrati in mogoče še, kdo drugi. Izkušnje pa nam kažejo, da se vsi ti poskusi niso nikomur posrečili. Sicer ima ta ali ona stranka svoje organizacije po vsej državi, toda tisti drobci, ki so od matice precej oddaljeni, nimajo navadno nobene življenske moči. Vsedravnne stranke v pravem pomenu besede do danes še nimamo. To je za naše notranje-politične razmere silno važna ugotovitev.

Človek bi pričakoval, da se bo poskus z vsedravnno stranko, v smislu, kakor so ga razumele tudi druge stranke, še najlažje in najbolj posrečil Radiču z ozirom na njegov zelo široko zasnovan kmečko-socialni program, kajti bolj sličnih interesov kakor so si interesi kmetov, si že ne moremo misliti. A kljub temu, kakor je razvidno iz najnovejših poročil, ima tudi Radič s svojo vsedravnno organizacijo svoje težave, kakor so jih imeli tudi radikali in SDS.

Ne more biti nobenega dvoma, da izvira odpor ljudi v posameznih pokrajinah proti vsedravnim strankam iz bojazni pred preveliko centralizacijo take stranke. Radičevski Bosanci in radičevski Vojvodinci niso rekli, da zapuščajo Radičev kmečki program, ampak so rekli le, da hočejo oni odločevati o svojih razmerah brez vtikanja centralnega vodstva. To se pravi z drugimi besedami, da hočejo ljudje o svojih lokalnih potrebah in zahtevah odločati sami, centrali pa prepuščajo samo glavno vodstvo v stvarih, ki so res vsedravnne.

To pa je izrazita federalistična tendenca, ki je toliko pomembnejša, ker se pojavlja v času, ko je boj za avtonomije in federacije skoro prenehal. Ta federalizem prihaja iz ljudstva čisto brez pritiska, nekako iz pedzvesti, a ravno zato je zanimiv, kajti ta tendenca je najboljši dokaz, kako bi morala biti urejena tudi cela država vsaj upravno, da bi bile centralne sile okrepjene. Če zahtevajo Vojvodinci in Bosanci svojo avtonomijo že v strankarski organizaciji, ki je čisto privatna zadeva, koliko bolj morajo šele občutiti breme državnega upravnega centralizma!

Dosedanji poskusi z vsedravnimi strankami kažejo, da se v naših razmerah taka organizacija na centralistični komandi ne da zgraditi, ampak samo na federativni — oz., da ne bo strahu zaradi besede: na resnični samoupravni — podlagi, oziroma na podlagi solidarnosti in medsebojne podpore. Bosanski kmetje so kmetje in vojvodinski kmetje so kmetje. Oba se gotovo dobro razumeta, tudi podpirala se bosta rada in si pomagala, a eno nista. Hribovski kmet v Bosni ima še svoje posebne interese, kakor ima ravninski Vojvodince svoje. Te pa hoče zastopati za svoj okoliš vsak sam, kar pa seveda nikakor ne izključuje medsebojne podpore. To dejstvo so doslej vsi ustvarjaši vsedravnih strank vedno prezirali, zato pa tudi do nobene vsedravnne stranke še ni prišlo. S centralizacijo pri nas ne gre in menda nikdar ne pojde.

Politične vesti.

Dr. Korošec je odpotoval v Sofijo. Po vesteh iz Caribroda je dr. Korošec nenadoma odpotoval v Sofijo. V beograjskih krogih je vzbudila vest o potu dr. Korošeca veliko senzacijo in celo vrsto komentarjev.

St. Radič o novi vladi. V četrtek je ime la HSS v Beljovaru velik shod, na katerem je govoril tudi Stjepan Radič. Najbolj zanimiva so bila njegova izjavanja o novi Vukičević-Marinkovićevi vladi. Med drugim je St. Radič dejal: »Danes imamo vlado, ki ni našega duha, toda že v glavnem poštena. Dosegli smo, da niso več v vladi oni radikali, ki so mislili, da bodo izvedli volitve z nasiljem in puškinimi kopiti. V tej vladi ni ne korupcionistov, ne policajev, ni v njej Bože Maksi-

movića in ni v njej niti enega pašičevca. Ni niti Milana Srskeča, ki je vso Bosno obvaldal ko kak paša. On je odstopil. Bil je velik, zajahal je velikega konja, toda imel je kratke noge, pa je omahnil. Mi smo z radikali napravili sporazum v nadi, da se oni povrnejo na svoj kmetijski temelj. Niso tega storili in zato bodo pri sedanjih volitvah propadli. In to so tudi zaslužili. Razpadle pa bodo tudi ostale gosposke stranke, to je one v Srbiji, kakor so razpadle pri nas. Ta gospoda se bo samo lovila za mandati. Lovila jih bo, a ne ulovila... Ko dobimo mi večino, bomo delali drugače (ko radikali). Pozvali bomo Davidovića in Ljubo Jovanovića in sicer mi njih, a ne oni nas, ker bomo mi po duhu in številu močnejši. In dejali jim bomo: V »domači« politiki naj vlada kmečka misel, država naj bo urejena na seljaškem temelju, ker smo seljaški narod, a zunaj v Zenevi in napram tujemu svetu bomo vodili zunanjo politiko skupno i vi gospoda i mi kmetje, tako da bomo proti tujemu svetu popolnoma eno...«

Tudi generali bodo kandidirali. Beograjski »Novosti« pišejo: Ze sedaj v začetku volivne borbe se širi v političnih krogih zelo interesantna vest, ki je postala ravno vsled tega, ker prihaja iz zelo resnih krogov, zelo važna in verjetna. Tako se je moglo danes dopoldne slišati, da bo te dni več aktivnih generalov prevedenih v rezervo, da bi mogli na prihodnjih volitvah nastopiti kot kandidati. To dokazuje, kakor trde informirani krogi, da se stalno dela na ustvaritvi »zlate stranke«.

Vesilesle sklenile, da intervenirajo v Tirani in v Beogradu. Konferenca petih sil v Zenevi (Anglija, Francija, Nemčija, Italija in Belgija) je sklenila, da bo intervenirala pri tiranski in beograjski vladi, da bi diplomatski konflikt med Albanijo in Jugoslavijo čim preje končal.

Kaj naj bo vsebina intervencije. Iz diplomatskih krogov se poroča, da je po nalogu g. Brianda neki francoski diplomat poročal delegatom vesile, ki so podpisale locarnski sporazum o albanskem konfliktu. Nato je predlagal, da naj bi vse locarnske sile skupno predlagale v Tirani in Beogradu, kako naj bo rešen jugoslovansko-albanski konflikt. Po tem predlogu naj bi albanske oblasti takoj izpuštile Gjuraskovića, obenem pa naj bi jugoslovanska vlada preklicala nekatere preostre izraze iz svoje note. Nato pa naj bi se redni diplomatski stiki zopet vzpostavili med obema državama.

Važni sklepi Sveta Zvezve narodov. Na sestanku Sveta Zvezve narodov je bilo sprejetih več važnih sklepov. Tako je bilo sklenjeno, da bo Francija znižala število okupacijskih čet v Porenju na 15.000 mož. Mnogo se je govorilo tudi o albanskem in sovjetskem konfliktu ter je bilo splošno mnenje, da je albanski konflikt mnogo bolj nevaren za mir, ko sovjetski. Zaradi tega je bila tudi sklenjena intervencija vesile v Tirani in Beogradu.

Briand z zenevskim rezultatom zadovoljen. Po svojem povratku v Pariz je izjavil Briand, da je z uspehom zenevskih pogajanj zelo zadovoljen. Zlasti so končala njegova pogajanja s Stresemannom s popolnim uspehom. Glede kontrole nemških vzhodnih utrdob je Nemčija izpolnila vse zahteve zaveznikov. Tudi Francija bo takoj znižala število okupacijske armade v Porenju, kakor hitro bo to tehnično mogoče. Locarnska politika je v Zenevi vnovič zmagala.

Svet Zvezve narodov za sklepe svetovne gospodarske konference. Zaključna seja Sveta Zvezve narodov je bila posvečena rezultatom svetovne gospodarske konference, o kateri je poročal Stresemann. Dejal je, da je konference razglasila načelo, da mora biti mednarodna trgovina prosta od vseh zaprek. Zato treba poenostaviti tarife, uvesti večjo stabilizacijo carinskih postavk in zboljšati metode pri sklepanju trgovinskih pogodb. Nato je Stresemann povdaril važnost mednarodnih industrijskih dogovorov. Tudi za pospeševanje kmetijstva je naredila svetovna konference važne sklepe. Nato je Stresemann predlagal resolucijo, v kateri izreka željo, da priporoča Svet Zvezve narodov vsem državam, da se pri svojem postopanju ravnajo po načelih, ki jih je proglasila svetovna gospodarska konference. Kot zastopnik Nemčije je izjavil končno Stresemann, da Nemčija osvaja sklepe svetovne gospodarske konference. Isto je izjavil za belgijsko vlado tudi Vandervelde.

Belgijska vlada je tudi že predložila parlamentu sklepe konference, da v njih smislu izvede potrebne zakone. V imenu češkoslovanske vlade je izjavil dr. Stresemann, da je njegova vlada soglasna s sklepi svetovne gospodarske konference. Z majhno izpremembo, nasvetovano od Chamberlaina je bila nato od Stresemanna predlagana resolucija sprejeta.

Trociij je na nekem zborovanju v Moskvi govoril o angleško-sovjetskem konfliktu. Dejal je, da je ta konflikt zelo otekočil sovjetsko zunanjo politiko. Kljub temu pa bo opozicija v komunistični stranki v boju z Anglijo sovjetsko vlado krepko podpirala. V tem smislu je tudi Trociij naslovil pismo na izvrševalni odbor komunistične stranke.

NA NEPOTREBNA VPRŠANJA POTREBEN ODGOVOR.

Jutro se vprašuje, če je slovenska »radikalija« — oh, ta jutrovska noblesa — ali pašičevska, ali centrumaška ali disidentska.

Vprašanje je čisto odveč, ker »Jutro« zelo točno ve, da so bili pašičevci samo oni slovenski radikali, ki so bili vedno pripravljene sodelovati s SDS. Vsi narodni bloki in slične tvorbe so bile v Sloveniji mogoče le, ker so bili slovenski pašičevci vedno na Strani SDS.

V največjem boju pa je isto »Jutro« vedno z jovanovičevci in kaj se je v tem oziru storilo vse s strani SDS, tudi še ni poznano.

Taka je resnica, zato pa je sedaj tudi SDS v tisti zagati ko pašičevci. Bratci v sreči, so so tudi bratci v nesreči.

Pod zaščito bajonetov so zborovali sam. demokrati v Kamniku.

V četrtjek je sklical župan dr. Karba na trgu javen shod. Ker pa je zaslutil, da mu ne bodo vsi pritrjevali kakor je on navajen, je prosil na glavarstvu za orožniško asistenco. Tako se je Kamničanom nudila po procesiji na glavnem trgu pred Kamniškim domom zanimiva slika. Na balkon hiše gospe Koschierjeve je stopil župan dr. Karba v spremstvu dr. Trampusa in dr. Potokarja. Za njim pa sreski poglavar g. Kette. Iz stražnice je prikorakala patrulja štirih orožnikov z nasajenimi bajoneti in celotna mestna policija.

Zbralo se je veliko občinstva z ženami in otroci, ki so strmeli v vse te izredne priprave. Ko je župan otvoril shod, je zaoril iz občinstva klic: da se mora najprej izvoliti predsednik shoda. Župan se je vsled tega razburil in dejal, da bo to že sam naredil. Kdor pa bo ugovarjal, ga bo dal z orožniki odstraniti. Nastal je velik hrust in bati se je bilo, da pride do najhujšega. Da reši mučno situacijo, je nekdo zaklical: da ne bomo motili, pa pojdemo. Na ta pameten poziv so se zborovali odstranili in na trgu je ostala le peščica volivcev in nekaj žensk in otrok.

Nato je župan lahko nemoteno začel hvaležiti, kaj je vse že dobrega storil za nevhvaležne Kamničane. Za odhajajočo množico je še zaklical: »Druhal naj le gre, kamor hoče.

G. župan, ako smatrate, da so volilci, ki so ne strinjajo z Vašim načinom županovanja, »druhal, je to stvar Vašega okusa. »Druhal, pa si bo to dobro zapomnila. Zapomnila si bodo tudi gospode Homzije, ki so se izkazali kot zelo hrabri bojovníki za doktorsko trojico na balkonu.

Nato si je dr. Karba privoščil parno žago. Kmetiči hranilni dom, škofa, Cererja ter vse, ki so mu posebno pri srcu. Bodite oče župan brez skrbi, parna žaga Vas ni dosedaj ničesar prosila in tudi bodočega župana ne bo.

Omenili ste, da je to storil za mesto, da je hotel prodati »Dančkov hrib« Cererju. Kakor smo se informirali je slednji res vložil prošnjo za nakup skal in hribov ob svojem posestvu na Zalah. Koliko je ta svet vreden, se razvidi iz tega, da donša leto 6 Din namemuine. Poleg tega izda občina velike vsote vsako leto za obvezno popravilo škarp. G. Cerer je ponudil za ta svet 10.000 Din in obvezo, da prevzame vse vzdrževanje škarp, kar je po cenitvi dvakrat toliko, ko gorenja svota. Seveda dem. večina občinskega odbora je prošnjo odbila, ne da bi navedla, ako zahteva morda večji znesek. Cerer pač ni pri teh gospodih dobro zapisan. Bolj gladko je šlo s prodajo mestne hiše g. Skali. Kako se je ta stvar izvršila je g. župan zamočal.

G. župan je zagrozil tudi z gerentstvom, če ne zmagajo demokrati. Gotovo se nadeja na povratek g. Baltiča, s katerim je zagrozil tudi nekemu uradniku. Vaših groženj se ne bojimo. Ali se sedaj ne zavedate, da je dem. demokrati strahovlade tako v Kamniku, kakor v Ljubljani in tudi v Beogradu enkrat za vselej konec?

Glede mestne hranilnice ste omenili, da se je ustanovil Kmetijski hranilni dom le s tem da namenoma do oškoduje domač zavod ter da izveže iz njega čim več vlog. Poizvedeli smo, da je bilo v celam naloženega iz mestne hranilnice 103.000 Din. Ali more to škodovati denarnemu zavodu, ki ima 12 milijonov vlog? Oškodovale je mestno hranilnico le Vaša neokretnost, da niste že prvi dan izplačevali zahtevani denar. Če je kdo prišel po 1000 dinarjev, pa ste mu ponudili 50 Din; seveda so ljudje potem začeli skrbeti za svoj denar. To je resnica in ne to, kar ste Vi trdili.

Zgrajali ste se, da se nimamo mešanske šole v Kamniku in koliko, da stanejo študi-je naših otrok v Ljubljani. Kdo pa je vendar kriv, da nimamo te prepotrebne šole? Saj ste bili 6 let župan. Kdo pa je Vas oviral, da

bi dobili kje vsaj 3 sobe za začetek. Tema so gotovo krivi »dolgi jeziki«.

Jadikovali ste, da se ni ceste v Luče, da nimamo lastne elektrarne. Ali ste se že se-đaj spomnili, kar ste že pred leti obljubljali. Sicer ste pozabili še navesti mestni vodovod, kateri potrepljivo čaka popravila. Pozabili ste tudi na to, da ste pred letom obljubili, da boste postavili na trgu kurnik ter nakupili kokoši, da bodo nesla uradnikom jajca. Vi-dite, veliko ste obljubovali, pa ne izpolnili; radi tega pa postaja ljudstvo nezaupljivo.

Stanovanjske krize sploh niste omenili. Ali morda smatrate, da je rešena že s tem, kakor je odločil g. Pogačnik, da kdor nima hiše, naj gre »pod hrusko«? Kaj pa, če kdo nima hruske? Kje pa bo ta stanoval?

Iz vsega tega se vidi, da g. doktor na svoj govor ravno ne sme biti ponosen. Neresnica pa je, ko je dr. Karba trdil, da se je na pred-večer sklenilo pri g. Kendi, da se Vas bode obmetavalo z jajci. Povemo Vam, da je bilo ravno nasprotno res. Sklenilo se je, da se naj upliva na vse, da bo nastop dostojen in discipliniran. Da je to res, je bilo dokazano drugi dan. Ako bi se sklenilo, da se Vam podari nekaj rumenjakov, bi se to tudi toč-no zgodilo, brez ozira na orožnike ali steno-grafske beleške ministranta ob desni.

Omeniti smo pozabili, da je shod počastil z osebo navzočnostjo tudi cesar iz Sel, ki se je osobito zanimal za neke milijone. Ako omenimo še to, da se je aktivni davčni upra-vitelj Tomc vmešaval v prerekanje, ko je za-hteval g. Stare po zakonu volitev predsedni-ka ter zaklical zelo naobrazene besede: »Ti gofio drž!« Presenetilo je tudi to, da so naši klerikalci mirno poslušali. Gotovo jim je bilo tesno pri srcu, ko so spoznali, da so v veliki meri sokrivi, da se je samopašnost in pre-zvetnost tako razpasla. Bili so vedno pohlev-ne ovčice in se niso brigali, kaj se godi pri občini.

Zato je pač treba energičnejših ljudi, kate-rim visoki doktorski naslovi ne imponirajo. Lepo uspel shod Družene liste.

Ko so se pristaši »Združene liste« demon-strativno odstranili iz demokratskega pogorišča, so se zbrali na vrtu in salonu restavracije Kende, kjer so imeli lepo uspelo zborovanje. Z zavestjo, da v nedeljo temeljito obračunajo z doktorji in njihovimi oprodami, so se zborovalci mirno razšli.

Tako se je končal praznik na Telovo dokaj drugače, kot si je to predstavljal g. župan. Navajeni ste bili, da se Vam je moralo vse slepo pokoriti. Kdor pa se Vam ni klonil, je moral biti pripravljen celo na klofote. Toda vsake stvari je enkrat konec — in tudi Vaše komande.

Vsa reklama in samohvalisanje ne more Kamničanov več prepričati, da bi ne smel biti župan samo doktor. V večeršnjem »Ju-tru« trdi dopisnik, da ga ni bilo in da ga ne bo tako velikega in dobrega župana, kakor je bil dr. Karba. Ponosno kliče: Kdo mu je kos? Gospodje, le počasi, da se ne osmešite preveč. Sicer pa, ali je še pod ka-kim drugim županom zadela mestno hranil-nico tako velika nesreča? Ako ste tako ve-lika gospodarska kapaciteta, se boste pač lahko udeleževali tudi kot odborniki. Pa če bi zboleli, ali ne mogli biti župan? Ali mi-slite, da se bo potem Kamnik podrl? Zelo pametno je zato, da si še pri Vašem zdravju postavimo župana, kateremu boste v svoji gorečnosti in ljubezni do mesta sigurno šli na roko in ga spretno uvedli v vse umetno-sti, nadvse težkega županskega poslovanja.

Gotovo boste pa tudi Vi z Vašimi sveto-valci zelo hvaležni dobrim Kamničanom, da Vas v nedeljo razbremene in Vam priskrbe prepotrben odhodi od prenapornega dela. Na ta način se bo v Kamnik povrnil zopet mir, zavladala bo zadovoljnost in zopet bodo v jeseni lepo peli v gozdu lovski rogovi.

na dnevnem redu prošnja nemške tvrdke »Pelle« v Celju radi koncesije za komisijo-narsko obrt (postrežbo). Takrat pa je obsto-jalo že v Celju narodno podjetje »društvo ju-goslovanskih postrežbov«, kojega člani so bili rečni Slovenci. Občinski odbor je imel izreči, ako je podana krajevna potreba tudi za koncesijo tvrdke Pelle in se je ravno dr. Kalan prav toplotno zavzemal za nemško firmo, koje pravni zastopnik je lakrat bil. Le odloč-nemu nastopu takratnega občinskega odbor-nika dr. Doboviška se je posrečilo, da je ob-činski odbor z enim glasom večine sklenil, da ni podana krajevna potreba za novo nem-sko koncesijo. Za dr. Doboviškovo predlog so glasovali narodni socialisti, radikali in trije nem. demokrati, medtem ko je večina nem. demokratov skupno z Nemci »stramm« gla-sovala v prid nemški tvrdki.

Gospod Rebevschegg bi lahko povedal gg. demokratom, kako so vabili tudi oni svoje-tasno Nemce, da naj gredo z njimi. Če bi šli Nemci skupno z demokrati, bi bili idealen državotvoren element (državotvornost in Sa-mostojna dem. stranka je seveda eno) in bi izšli iz nebeških višav njeno patriotič-nost. Ker pa gremo z drugimi in sicer slo-venškimi strankami, je pa seveda ogrožen naroden značaj mesta Celja in označujejo pristaše drugih slovenskih strank, ki gredo v volilni boj proti sam. demokratskemu go-spodarstvu in njihovi komandi na magistra-tu, kot narodne izdajalce, čeprav te stranke niso dale Nemcem nikakih koncesij v narod-nem oziru. Tudi je treba še omeniti, da se sam. demokratje niso prav nič ženirali sede-ti skupno v upravnem svetu Slavenske ban-ke z gospodom Westenom, nemškim indu-strijalcem iz Celja.

Quod licet Jovi, non licet bovi!!!

Pri nedeljski občinski volitvah ne gre več za narodni značaj mesta Celja, ker je mesto po ogromni množini slovensko, ampak treba je zrušiti sam. demokratsko komando in gospodarstvo na celjskem magistratu in v Mestni hranilnici. Zato je dolžnost vsakega celjskega volilca, da se sigurno udeleži vo-litev in vrže kroglico v drugo skrinjico ter pomaga s tem, da bo itak sigurna zmaga zdra-ve gospodarske misli tem večja ter, da bodo stare fraze tem sigurnejše vržene v ropo-tarnico.

Nova politična uredba an-gleškega kraljestva.

III.

Resnični zgodovinski razvoj niti oddaleč ne odgovarja temu idealnemu načrtu, ki ga je prvi podal lord Durham in ga Courtis po-zneje apliciral na celo angleško državo. V zgodovinskem razvoju ni bilo nikdar harmo-nije med državo in dominiji. Svobodne kolonije so zahtevale odločujočih pravic v vodstvu zunanje politike, dočim so se branile vseh težjih odgovornosti. Ko je v Angliji vladala liberalna stranka l. 1911, se je to-rej pojavilo vprašanje, če bi ne kazalo ustvariti državni organizaciji popolnoma nove temelje. Premier Nove Zelandije je izdelal na-črt nove državne ustave, ki pa je naletel na nemo opozicijo Kanade in Južne Afrike in pa metropole same. Ministrski predsednik Asquith je označil enakopravnost domini-jev kot smrt politične avtoritete angleške države.

V tem času Anglija še ni verjela v mož-nost, da bi s kolonijami delila svoje pravice v zunanji politiki. V drugih ozirih so bili dominiji skoro popolnoma svobodni.

Razmerje med državo in kolonijami pa se temeljito prične spreminjati po svetovni vojni. Ze leta 1907 so prejšnje kolonijalne kon-ference zamenjale državne, toda njihove vlo-gue so bile le posvetovalne. Svetovna vojna pa je prisilila dominije, da se tesneje okle-nejo Združenega kraljestva in prej ali slej je moral biti rešen problem bodočega vodstva državne zunanje politike. Državna kon-ferenca l. 1917 ni dala na to vprašanje no-benega pozitivnega odgovora. Toda leta 1919 v času prve pariške mirovne konference so premierji dominijev izrekli željo, da se ude-leže mirovnih pogajanj. Zavezniki so ugo-dili tej želji. Mirovna konferenca je priznala dominije kot subjekte mednarodnega prava na ta način, da so smeli zastopniki domini-jev podpisati mirovne pogodbe in bili na ta način priznani v mednarodnopravnem zmi-slu. To je navidez gola formalnost, pa je po-vzročila gotovo trenje med Anglijo in dru-

gimi členi angleške države. Svobodna drža-va Irsko je zahtevala registriranje pogodbe iz leta 1921. Mac Donaldova vlada ni proti temu protestirala, pač pa je to storil kon-servativni kabinet, da prepreči, »da ne iz-roče notranje državne zadeve nadzorstvu Društva narodov«. Toda protest je bil slab, Irsko je odklonila, da izpolni želje london-skega kabineta.

Položaj dominijev in Indije v Društvu na-rodov je sploh posebnega značaja. Kakor vse države imajo tudi oni dolžnosti in so obve-zani, da v slučaju kršitve Pakta skupno na-stopijo proti onemu, ki je kršil mir. V tem zmislu je »teoretično« popolnoma dopustno predstaviti si slučaj, da krši član angleške države mir in bodo dominiji dolžni, ude-ležiti se vseh odredb zoper dotičnika, pa tu-di prisilnih s pomočjo oborožene sile. — Tu doseže diferenciacija angleškega kraljestva nekako svoj višek. (Konec prihodnjic.)

KOLOSALE SAMOSPOZNANJE.

V večeršnjem zabavnem uvodniku »Jutra« čitamo tudi to-le klasično cvetko:

»Tudi za SLS velja, da je zapisana smrti, kakor morajo propasti vse politične organi-zacije s prodvojno mentaliteto. Nova doba, nova konstelacija političnega življenja (voliv-na vlada proti pasičevemu in SDS, op. urd.) prihaja s tako silo, da se ji noben reakciona-rec ne bo mogel več upirati.«

Bravo! Izvrstno!

Menda tudi »Jutro« ve, da so stranke, ki žive le od predvojnega boja med liberalci in klerikalci, stranke z absolutno samo pred-vojno mentaliteto.

Pa menda ne misli »Jutro«, da SDS ne spada med reakcionarce, zato ker je s poli-cijsko pomočjo hotela zmagati pri volitvah 1925, ker pač demokrati take pomoči ne po-trebujejo.

Samo sebi je zapisalo »Jutro« mrtvaško oznanilo in pri tem je najbolj kolosalna pi-kantnost v tem, da ponavlja »Jutro« besede »Narodnega Dnevnika«.

Toda »Anschluss« je vseeno zamujen. In to je bridko.

POSREČENO.

V poročilu »Razstava grške in rimske pla-stike«, »Slovenec«, 9. junija t. l. čitamo sle-deči dvakrat zanimivi konec (ako popravi-mo neštete tiskovne napake, se razume): »Imenujemo med drugim Praksitelovega sa-tira, Samotarsko kolosalno Nike, Milonovo Venero; naj jo gotovo poseti vsak izobražen Slovenec« (se mora razumeti: razstavo, ne: Venero, kar sicer iz teksta nujno sledi). Iz-obraženi Slovenec bo to brez dvoma z vese-ljem storil, ne vemo pa, če mu je znano, da mu je g. S. V. zadnjeimenovano damo na-pačno predstavil. Ona je prišla v Louvre z otoka Melosa, ki ga Italijani n. pr. pišejo Milo (Afrodite di Milo); tudi nemški pre-voznik francoske novele ima »Venus von Milo«. Z Milinom nima nič opraviti, pač pa nemara nekaj s kiparjem »Aleksandrom iz Antiohije. Milon l. ni bil noben grški umet-nik in 2. to ni tiskovna napaka. Ro.

KRATKE VESTI.

Francoski zunanji minister Briand je obo-lel od vnetja levega očesa in je moral opu-stiti vsako delo. V Svetu Zveze narodov ga zastopata Boncour in Loucher.

Atentator Koverda je bil obsojen pred iz-jemnim sodiščem na dosmrtno ječo, ki pa bo najbrže izpremenjena v 15-letno ječo.

Cičern je imel z nemškim kancelarjem dr. Marxom daljšo konferenco.

Italijanska vlada ne bo več imenovala svo-jeja poslanika v Bruslju in sicer kot protest proti znanju ministru Vanderveldu, ki je kot socialist že opetovano nastopil proti fašistom.

Vstaja je izbruhnila po angleških vesteh v severni Albaniji.

V višjih razredih na praških ljudskih šolah je bila nemščina zopet uvedena kot učni predmet.

Socialistični poslanec Renandel je izstopil iz vodstva socialistične stranke ker je to izdalo za nadomestne volitve v departmanu Aube naročilo, da naj vsi volivci glasujejo za komuniste.

Nungessen in Coli nista bila najdena. Vse je bila grda mistifikacija mladega gozdar-skega uradnika, kateremu je bilo dolgčas.

Celjske občinske volitve in SDS.

Ker celjski sam. demokratje v sedanjem volilnem boju zopet vpijejo v svojem časopi-su, češ da je ogrožen narodni značaj mesta Celja in da so oni edini narodni zaščitniki ter neizprosni sovražniki Nemcev, ne bo ne-umestno opozoriti cenjene volilce na slede-ča dejstva.

Ko so bile dne 28. septembra 1924 končane

občinske volitve v Celju in je razglasal ta-kratni predsednik bivšega narodnega bloka dr. Kalan z balkona mestnega magistrata vo-lilni izid, je dejal med drugim tudi to, da bo od sedaj naprej zapihal nov veter v celjskem magistratu in da se bo ščitilo pred vsem slo-venškimi živeli v Celjskem mestu. Pri prvi ple-narni seji po konstituiranju odsekov, je bila

Francija in Italija od premirja do Locarnske pogodbe.

(Napisal francoski diplomat.)

Slednjič se je pa Mussolinijeva zunanja politika usmerila v tem pravcu, da je izbolj-šala italijanske odnose z državami, ki so živele v tesnem in dobrem sporazumu s Francijo. Najprej je bila gledala Italija dr-žave Male antante in Poljske z nezaupanjem, kot varovanke Francije, kot umetne tvorbe francoske politike, slednjič pa je, in ta spre-memba se je že začela pod grofom Sforzo, priznala, da obstoja tukaj sila, s katero je treba računati, kajti v nasprotnem slučaju bi se morda ta sila obrnila zoper italijanske interese v Srednji Evropi, sila, katere je skrbno pazila na mirovne pogodbe, ki jih je bila sama podpisala. Raditega se je Italija približala Poljski, radi tega je sklenila pri-jateljski pakt s Češkoslovaško in predvsem radi tega je sklenila enak pakt in dogovor glede Reke z Jugoslavijo.

Da sta se spremenila v zaveznika dve do-želi, med katerima je Reka igrala že pet let ulogo jabolka prepira, je bil mojstrski čin diplomacije gg. Mussolinija in Contarinija. Potom potrpežljiv pogajanj je Jugoslavija, ki je pokazala občudovanja vredno hladnost, sprejela, da se Rapalska pogodba, ki jo Ita-lija nikoli ni izvršila, definitivno pokoplje in da se Reka anektira italijanskemu ozem-

lju. Da je bil ta pakt manj neprijeten, so ga razširili s splošnimi določbami, ki so se tikale političnih in gospodarskih zadev in ki so bile od tedaj urejene s tem paktom med-sebojnega prijateljstva, obljub medsebojne nevtiralnosti v slučaju neizžvanega napada, in s trgovsko pogodbo. Mi Francozi nismo imeli ničesar izgubiti pri tem paktu, kate-remu bi se bili čisto lahko pridružili, če bi nam bilo to v zadnjem trenutku na srcu, saj je očistil diplomatsko ozračje ostrega in kro-ničnega nesporazuma med dvema deželama, od katerih nismo mogli nikoli eni storiti uslugo, ne da bi žalili druge.

Pakšna so bila politična dejstva francosko-italijanske zbliznanja. Pod tem vtisom se je po-mirilo laško časopisje, ki nas je včasih tako kruto preganjalo, in javno mnenje nam je postalo bolj naklonjeno. Dokaz temu smo dobili o priliki katastrofe zeppelina Dixmu-de, ko so našli tudi komandanta du Plessisa na Sicilijanski obali in so se gniljive mani-festacije dogodile med narodom, v mornarici, v armadi, v civilni upravi in v vladi; prijaz-nost se je še povečala o priliki nedavnega obiska francoske eskadre v Napolju, kjer je bila prisrčno pozdravljena.

Naravno so stala dejstvom zbliznanja ne-prestano nasproti druga dejstva, ki so delo-vala v nasprotnem smislu in katerih dve glavni sta bili sledeči: obžalovanje Italije, da je niso nikoli poklicali na konferenco, ki je izdelovala Tangerski statut, drugič pa

strah, da bodo Lahji v Tuniziji izgubili svojo narodnost na podlagi nove francoske zaka-nodaje.

Prva točka, v kateri se laške zahteve pravo-no ne dajo podpreti, je bila za vlado g. Mus-solinija samo vprašanje prestiža. To je moglo oiti za tri zainteresirane sile, za Francijo, Anglijo in Španijo vzrok, da se točno držijo nekdanje konvencije, ki je določala, da se Italija izključuje od konference. Italijanska vlada se je čutila užaljeno, toda je to užalje-nost zmanjšala v sorazmerju z zadevo, ki je bila zanj še manj kot drugovrstna.

Druga zadeva pa, postavitev Lahov v Tu-niziji pod zakon, ki urejuje narodnost ino-zemcev, je vprašanje, ki je odprto že več let: in že sama ta konstatacija zadostuje, da nas oprostí krivičnega občita, da se ne ozi-ramo na odmev, ki ga vzbujamo v Italiji. To je vprašanje, ki se da urediti le v jasni atmosferi, ali edino pod dvema pogojema: prvič, da nekateri Italijani v to ne pripu-stijo zahrbtnih političnih idej, katerim tu ni mesta, drugič pa, da je ne povečajo brez-mejno preko skromne realnosti in tako nje-nih posledice nenaravno ne spreminijo. Če se bodo enkrat duhovi pomirili, bo mogoče zadevo urediti, za enkrat pa ta spor ni ovira gibanja, ki stopnjema približuje francosko in italijansko politiko.

Locarnski dogovori. — Povečana važnost italijansko-francoskih odnosov.

Udeležba Italije na locarnskih dogovorih

je posledica treh vzrokov: prvič, zblizvanja s Francijo, drugič, privlačnosti, ki jo vzbuja Anglija, tretjič pa povečanje zunanje pre-stiža, ki ga je bila dosegla Italija v zadnjih treh letih.

Italijanska vlada je imela malo veselja z ženevskim protokolom, tem prvim poskusom novega zavezniškega sistema, ki so ga hoteli najti v takorekoč splošnem paktu. Med tem ko se je razpravljalo, se Italija ni nič zoper-stavljala, toda, ko je bila lista sestavljena, so si zastopniki Italije v Ženevi rezervirali akcijsko svobodo, kar so pozneje porabili, ko je Italija odklonila ratifikacijo protokola. Ta odklonitev se je pa tikala le načina spre-jetih obveznosti, ne pa principa samega ob-veznosti. Italija je smatrala ta sistem tako-rekoč za mrtvorojenka, a se v principu ni zoperstavljala načelu, da bi z drugimi vred garantirala mir v Evropi in predvsem var-nost v Orientu. Razvoj francosko-italijanskih odnosov v smeri bolj natančnega razume-vanja medsebojnih interesov, je moral vse-kakor Italijo privedi do tega, da prevzame z nami vred svoj del odgovornosti v manj širokem sistemu dogovorov, ki bi skušal sta-bilizirati teritorialni »status quo«.

Pa ne samo z nami, temveč tudi z Anglijo, kajti privlačna sila Anglije na Italijo je »go-dovinska in naravna. To je privlačna sila čisto pomorske velevlasti na manjšo obalno velevlast.

(Konec prih.)

Dnevne vesti.

PROTESTIRAMO.

Ljubljanska policija je dostavila Francu Vidmarju, rudarju iz Idrije, ki so ga fašisti pregnali z ženo in družino vred, odlok o izgonu iz Jugoslavije. Izgon je odredilo notranje ministrstvo. Kdo pa je povzročil ta odlok ministrstva, nam ni znano. Pač pa vemo, da bi je ta odlok v obraz pravici in da je skrajno žaljiv za naš ugled med Primorci. Vidmar je bil namreč eden od tistih redkih delavcev v Idriji, ki se je najenergičnejše boril proti temu, da vstopi idrijska rudarska organizacija v fascio in da idrijsko Konsumno Društvo odpre vrata idrijskim fašistom. Zaradi tega je moral Vidmar čez mejo. Vidmar je poleg tega rudarski invalid, za težko delo nesposoben, ima tu ženo in dva otročiča ter živi v največji mizeriji. Za plačilo za svoj možati odpor proti Mussolinijevemu terorju dobi v Jugoslaviji — izgon! Ne vemo zakaj, ker Vidmar ni bil v Jugoslaviji nikoli politično aktiven, niti je sedaj.

Zato je korak notranjega ministrstva tem bolj vreden vsake obsodbe in mi proti njemu odločno protestiramo.

Obenem pa pričakujemo od naših politikov, da se za Vidmarja energično zavzamejo in dosežejo preklic izгона.

Ce že nič drugega, vsaj azilno pravico bi pač smeli dati od fašistov izgnanim Primorcem.

— Popravilo vagonov. Železniška direkcija v Beogradu je odredila, da se pošlje 1250 vagonov v popravilo. Vagoni imajo biti popravljani najdalje do 1. septembra t. l.

— Železniška proga Beograd — Sarajevo. Prometni minister je odredil, da se imajo predložiti čim preje podatki glede novo projektirane proge Beograd — Sarajevo — Split. Z gradnjo proge se prične v najkrajšem času.

— Motorni čolni za carinske uslužbence. Finančni minister je odobril kredit za nabavo 10 motornih ladij v svrhu intenzivnejšega pobjanja tihotapstva ob obali Jadranskega morja.

— Kongres ruskih vojni invalidov. Te dni se je vršil v Beogradu redni letni kongres ruskih vojni invalidov.

— Razstava risarskih in ročnih del na Tehniški srednji šoli v Ljubljani. Običajna šolska razstava bo odprta od nedelje 19. do udelje 26. t. m. vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 18. Razstavljene bodo strokovne in splošne risbe Gradbene srednje šole (v telovadnici), risbe in ročna dela Kiparske in Keramiške šole (v učilnici poleg risalnice), risbe in ročna dela Ženske obrtne šole (v risalnici). Ravnateljstvo uljudno vabi na razstavo starše in sorodnike učencev (učenk), vse biser učence in učenke zavoladi in vse občinstvo, ki se zanima za strokovno šolstvo.

— Na državnem osrednjem zavodu za ženski domaći obrt v Ljubljani, Turjaški trg 4/I., se vrši vpisovanje gojenk in hospitank od 30. junija do 2. julija 1927, vselej od 9. do 12. ure dopoldne. Na zavodu se poučujejo sledeče tehnike: klekljane čipke, živane čipke, belo in pisano vezenje, toledo, file, biserna dela in konfekcioniranje. Redne gojenke se sprejemajo po dopolnjenem 14. letu. Podrobne informacije na zavodu.

— Borzno razsodišče v Ljubljani. Z ozirom na sodne počitnice se v času od 15. julija do 25. avgusta 1927 pri borznem razsodišču ne bodo vršile ustne razprave, pač pa se bodo sprejemale tožbe.

— 40-letnica Sokolskega društva v Novem mestu. Starešinstvo novomeške sokolske župe je razposlalo bratskim društvom lepo okrožnico o svojem letošnjem župnem zletu v proslavo 40-letnica obstoja Sokolskega društva v Novem mestu. Da s svojo udeležbo povzdignejo slovesnost župnega praznika, naj se odzovejo vabilu v kar najlepšem številu! Začetkom 20. stoletja je postalo Sokolsko društvo v Novem mestu središče sokolskega gibanja na Dolenjskem; zato se je l. 1919 osnovala tukaj dolenjska (novomeška sokolska) župa. Baš novomeško Sokolsko društvo je eno tistih, ki si je v zgodovini jugoslovenskega sokolstva pridobilo častno ime in poneslo slavo sokolske ideje tudi preko meja naše domovine! Zato pričakujemo, da bo ta štiridesletni jubilej ob skupni slavi brat-skih društev eden najznamenitejših dni našega mesta in bo ostal nam vsem v trajnem spominu! Zdravo!

— Promocija. V soboto, dne 18. t. m. bo na Sorbonni v Parizu promoviral g. Arnaudović, bivši ravnatelj jugoslovenskega Sokolskega urada in docent srbsko-hrvatskega jezika na visoki šoli za orientalske jezike. Naslov njegove doktorske teze je: »Henri Beque, devant ses contemporains et devant la postérité.« G. Arnaudović, ki je bil med in po vojni uradni revije »Revue Yougoslave«, si je pridobil največjih simpatij ne samo v francoskih krogih, temveč posebno tudi med našimi dijaki v Parizu. Novemu doktorju es lettres iskreno čestitam.

— Is politične službe. Bogoljub Predič, komisar železniške obmejne policije v Kotorib v Prekmurju je premeščen v Subotico. Na njegovo mesto je imenovan Dušan S. Simić.

— Pogreša se že od 4. maja 1927 Karol Gregorič, dijak IV. realke v Ljubljani. Ako so komu znani kakšni podatki o njem, naj jih javi najbližji žandarmerijski postaji. Potoval je proti Ložu in so ga zadnjikrat videli v Danah pri Zgornjem Jezeru.

— Zaščita najemnikov v Italiji. Italijanski ministri svet je sprejel te dni zakonsko odredbo, ki določa med drugim, da najem-nina v mestih ne sme presegati štirikratne-ga predvojnega zneska in sicer tudi ne v slučaju posebne pogodbe, niti v slučaju, če so v stanovanju podnajemniki. Ministrskemu svetu je predsedoval Mussolini.

— Akademikova svoboda na dunajski uni-versi ogrožena. Radi pabalinskih pretepov,

ki jih je povzročil te dni na dunajski uni-versi strankarsko politični fanatizem je iz-dal dunajski župan kot deželni glavar poli-cijskemu predsedniku nalog, da ima policija intervenirati v univerzitetnih prostorih ne le v slučajih, da jo zaprosi za to akademika oblast, temveč tudi brez zahteve akademične oblasti, že v slučaju, da »je neposredno pričakovati, da pride v univerzitetnem poslopju do kaznivih del.« Pri tem mora policija aka-demsko oblast, če mogoče, o nameravani in-tervenaciji obvestiti; v slučaju periculi in mo-ra pa sme udreti policija na doslej sveta aka-demična tla tudi ne da bi obvestila popreje akademsko oblast, ki naj jo obvesti v tem slučaju naknadno. V praksi pomeni to to-liko, kot da ima policija sedaj takorekoč po-polnoma svobodne roke. Dunajski listi ape-lirajo na akademsko oblast, da naj nastopijo za ohranitev zadnjega ostanka avtonomije univerze z vso energijo. Na vsak način pa je sto in stoletja akademična svoboda na uni-versi ogrožena in to je zasluga današnjih akademikov.

— 900.000 obiskovalcev kina na dan v Nemčiji. Glasom uradne statistike je v Nem-čiji 3600 kinogledališč z 1.600.000 sedeži Dnevni obisk kinematografov znaša 900.000 oseb. Pri filmskih podjetjih je zaposlenih v Nemčiji 45.000 oseb. V primeri s Ameriko so te številke prav majhne. V Ameriki je namreč 1470 kinematografov s 7.600.000 se-deži.

— Zopet »atentat« na Stefana Radića. Ste-fan Radić je prejel pismo, v katerem ga ob-vešča neka misteriozna Režika, da se priprav-lja nanj atentat. Atentatorji bodo prišli iz Beograda in Sarajeva ter se bodo sestali v pisarni neke strojeviske pri zagrebškem ve-likem županu. Umoreli bodo Radića z noži, ker so noži bolj sigurni kot strelna orožje. Po atentatu bodo pobegnili v avtomobilu v inozemstvo. Radić je izročil pismo pristojni oblasti, ki je ugotovila, da v pismu imenova-na strojeviska o stvari ni imela niti pojma, da pa je napisal s strojem pisano pismo naj-brže neki oficijant pri velikem županu, v namenu, da povzroči strojeviski, s katero živi v sovraštvo, neprilike. Oficijant je bil aretiran.

— Zakaj Chamberlin še ni poletel na Dunaj. Šele sedaj se je izvedelo, zakaj je Chamber-lin svoj polet na Dunaj preložil. V soboto zvečer se je namreč pojavil na berlinskem aerodromu eksekutor, ki je hotel Chamber-linovo letalo zarubiti. Izvršilno dovolilo je bilo pravomočno in eksekutor je prinesel seboj tudi koleke, da bi jih pripeljal na le-talo. Šlo je namreč za malenkost 46.000 mark ki jih je dolgoval Levine od leta 1924 zdrav-niku dr. Puppeju v Düsseldorfu. Takrat je bil Levin v Düsseldorfu, kjer je zbolel. Dr. Puppe ga je zdravil. Levine mu je pa ostal 46.000 mark honorarja dolžan. V »Lufthansa« je vzbudila nameravana rušenje velikanske razburjenje. K sreči je bil eksekutor tako uviden, da se je dal pregovoriti, da bi pri-tisnil pečate v depozu »Lufthanse«. Med tem so avizirali državno prometno ministrstvo, kateremu se je posrečilo izvršitev zaenkrat ustaviti. Levin trdi, da je svoj dolg že davno poravnal, čes, da je nakazal v to svrhu svoje-časno svojemu dunajskemu advokatu dr. Ko-roletzu 5000 dolarjev, ki je poslal znesek dr. Puppeju. Dr. Korolev je odpotoval v svrhu, da se stvar pojasni in uredi, v Berlin. Če je že višina honorarja precej misteriozna, iz-gleda vsa stvar tem bolj čudna spričo dej-stva, da je dr. Puppe dne 7. t. m. Levinu ki posrečeno prekoceanskemu poletu prav pristrano čestital, ne da bi črnil o svoji ter-jatvi besedico.

— Govorice, da bi bili našli Nungesserja in Colija — neosnovane. Drvar Blais v Riverbendu ob reki Saguney si je izmislil, ker mu je bilo dolgčas, da je videl na neki gori ognjene signale, v kraju, kjer navadno belokozov ni videti. Lansiral je v svet vest, da bi ulegla biti na gori pogrešana letalca Nungesser in Coli. S tem je vzbudil po svetu veliko senzacijo. Senzaciji željni listi so pi-sali s debelimi črkami, da ulegla biti Nun-gesser in Coli najdena. Quebecska vlada je poslala ekspedicijsko, ki naj bi letalca eruirala. Vse skupaj se je izkazalo kot ameriški bluff. Fant je lansiral vest v svet iz dolgega časa ter naivneže, ki letalcev še vedno ne morejo pozabiti, prav pošteno zopelnil.

— Umor v hipnozi? Proces pater Kätthe Hagedorn je končal. Pri zadnji obravnavi je predlagal dr. pravdnik, da naj se dokazno postopanje kljub vsemu nadaljuje, predno oddajo izvedenci svoje mnenje. Na njegov predlog je bil zaslišan kriminalni uradnik Pfeffer. Pfefferjeva izpovedba je bila senzacijonalna ter je povzročila v procesu velik preokret. Pfeffer je izpovedal, da se zdi, da so govorice, da je izvršila obtožena zločin pod vplivom hipnoze, utemeljen. Izpovedal je, da je prišel priča Van de Sand, ki je našel trupli umorjenih otrok v gozdu na dan nje-govega zaslišanja k njemu, ter mu povedal, da je videl na kraju umora nekega možakar-ja, ki je hodil po gozdu in tolkel s palico po travi. Ko se je Van de Sand nato skril, je pristopil možakar k mrtvim truplom ter jih skušal zakriti. Van de Sand je moža pozval, da naj ostane na mestu, dokler ne pride po-licija. Toda mož se je takoj odstranil. Van de Sand je možakarja dan pred njegovim zasli-šanjem v avditoriju spoznal. To je neki Schil-kowski. Van de Sand je mnenja da obtože-nka ni izvršila iz lastne inicijative, temveč, da je avtor zločina Schilkowski, ki je dekli-ko hipnotiziral. Predsednik senata je nato ugotovil, da je na podlagi aktov dokazano, da se je pač res nahajala ob kritičnem času na kraju dejanja še neka druga oseba, ki pa je sedaj v Ameriki in je vsled tega nemogo-če zaslišati. Državni pravdnik je predlagal nato, da naj se obtoženka o tem zasliši. Kätthe Hagedorn je izjavila: »Ne, gospod sod-nik, dejanje sem zagrešila sama. Schilkow-skega ni bilo poleg.« S tem je postala zadeva

še bolj komplicirana in sodišče je sklenilo, da naj se zasliši priča Van de Sanda in Schil-kowskega posamezno. Omenjeni priči sta bili zaslišani. Končni rezultat procesa je bil, da je bila Kätthe Hagedorn obsojena radi umora in naravnostnih zločinov na 8 let ječe.

— Nesreča pri procesiji v Splitu. Ob priliki proc. Sv. rešj. telesa se je pripetila v Splitu nesreča. Konji nekega kmeta so se splašili ter zdrinjali med vojaške godbenike. Trije godbeniki in policijski stražnik, ki je hotel konje zadržati, so bili ranjeni. Končno se je posrečilo obšinstvu splasene konje ustaviti, nakar se je procesija nadaljevala.

— Dva mrtva in petdeset težko poškodo-vanih pri Lindberghovem sprejemu v New-yorku. Po policijskih poročilih znaša število žrtve Linberghovega sprejema v Newyorku 2 mrtva, 50 težko, okoli 300 lahko poškodo-vanih. Večina ljudi je dobila poškodbe v gneči, nekateri pa so žrtve solnčarice. Da so očistili Broadway konfetija, cvetje itd., je bi-lo treba vporabiti 3000 cestnih pometačev. Delo so končali šele po polnoči. Za trans-port so morali vporabiti velike tovarne av-tomobile.

— Velika avtomobilska nesreča pri Ber-linu. Te dni se je pripetila pri Schönebergu velika avtomobilska nesreča. Po cesti je vo-zil v zmernem tempu nabit poln avtobus. Avtomobil je dohitel nekega kolesarja. Ko-lesar, hoteč se izogniti, je zavozil nepriča-kovano na drugo stran ceste. Avto se mu je hotel izogniti. Pri naglem okretu se je prevrnil. Iz nabit polnega avtomobila so zle-teli ljudja na cesto, kjer so obležali nezave-stni v mlakah krvi. Ko je prispel takoj na to rešilni voz, je naložil 14 težko poškodovanih Vseh pasazirjev je bilo šestindvajset.

— Zrtev svojega poklica. Na varšavskem kolodvoru je hotel te dni neki policijski agent aretirati nekega železniškega tatu, ki je bil zasačen in flagrantni. Tat je oddal na detektiva strel iz revolverja. Ko je videl, da se je detektiv zgrudil, je pogal se samemu sebi dve krogli v prsi. Stanje enega kot drugega je brezupno.

— Samo za ženske in otroke. Iz Londona poročajo: V Hitchinu je bilo otvoreno te dni igrišče, na katero je dovoljen pristop samo ženskam in otrokom. Prostor je poda-rila neka stara devica, ki zatrjuje, da je pri-šla na to idejo, videč ženske pred vrati ši-vali, dočim so se otroci na cesti igrali. Da bi jo bilo zavedlo k ustanovi sovraštvo do moških, starka odločno taji.

— Ljubavna tragedija zdravnice. Asisten-tinja neke dunajske bolnice, gospa dr. Jania Kalisch - Lindner se je zastrupila te dni v svojem laboratoriju s ciankalijem. Samomor-dame je izzval na Dunaju precejšnjo senza-cijo. Podrobnosti so sledeče: Gospa dr. Ka-lisch - Lindner, rojena Poljakinja, je bila v tridesetem letu svoje dobe. Bila je resna in ambiciozna zdravnica, ki se je prav posebno zanimala za rentgenologijo. Kritičnega dne je telefonirala svojemu šef - zdravniku, da naj pride v laboratorij, čes, da mu ima ne-kaj zelo važnega sporočiti. Ko se je pripel-jal zdravnik na lice mesta, je našel vrata laboratorija zaprta. Poslal je po ključavni-čarja, ki je odprl vrata. Gospa dr. Kalisch-Lindner je ležala mrtva poleg telefona. Za-strupila se je bila pred telefonskim pogovo-rom s ciankalijem. Motiv dejanja? Gospa doktorica je bila nesrečno zaljubljena.

— Atentat dijakinje na profesorja. V Aix en Provence so našli te dni univerzitetnega profesorja Jouve-a nezvestnega s strelom v glavi. Ko se je zavedel, je izpovedal, da je streljala nanj neka dijakinja, ki je bila v njega zaljubljena in ki ga je neprestano za-lezovala.

— Preprečen množestveni beg kaznencev iz bolgarske centralne ječnice. Sofijski po-licijski se je posrečilo priti na sled dobro or-ganiziranim pripravam za množestven pobeg kaznencev iz centralne kaznilnice. V spo-zrazumu z nekaterimi uslužbenci in z njiho-vo pomočjo so izkopali kaznjenci 36 m dolg podzemski rov, skozi katerega so namera-vali priti na prosto. Več uslužbenecv je are-tiranih.

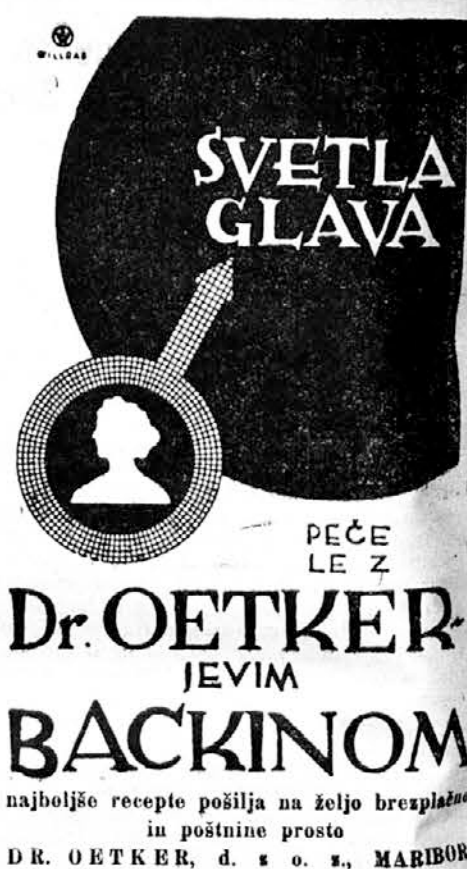
— Anton Kristan: O delavskem in socia-lističnem gibanju na Slovenskem do ustanovitve jugoslovenske socialno - demokratične stranke. Zadržana založba v Ljubljani je iz-dala zanimivo knjigo, ki je prva te vrste. Razpravlja o delavskem in socialističnem gi-banju na Slovenskem do ustanovitve jugo-slovenske socialno demokratične stranke od 1848 do 1896 zelo pregledno in dokumenta-rično. Posebno zanimiva so poglavja o pre-ganjanju socialistov, o obravnava, o Fran-ce Zeleznikarju, prvem maju. Cela knjiga obsega 200 strani in je pisana zelo poljudno in zanimivo. Pridelan je seznam slov. so-cialističnemu delavstvu namenjenih knjig, brošur, revij in časopisov, ki ga je sestavl-jal Cvetko Kristan. Stane 30 Din in se dobiva v Zadržni založbi in v vseh knjigarnah. Knjigo priporočamo.

Ljubljana.

1— Naknadna zaprisega vojni obvezancev rojstnih letnikov 1877 do 1906 se vrši za mestno občino ljubljansko v nedeljo, dne 7. avgusta 1927 ob 9. uri dopoldne v Mišičevi vojašnici. Vse podrobnosti so razvidne iz raz-glasa, ki je nabit po mestu.

1— Redni nabor za mesto Ljubljana se vrši letos od 26. do 30. julija 1927 v Mestnem domu. Rekrutovanje se prične vsak dan ob 7. uri zjutraj. Vse podrobnosti so razvidne iz razglas, ki je nabit po mestu.

1— Proslava 10-letnice Višje obrtne šole v Ljubljani se vrši danes dopoldne v restav-racijskih prostorih Zvezde. Ravnateljstvo Tehniške srednje šole ponovno vabi na pro-slavo vse občinstvo, ki cení razvoj strokovno-obrtnega šolstva. Ustanovitev Višje obrtne šole v Ljubljani pomeni važen dogodek v naši kulturni zgodovini, zlasti v zgodovini slovenskega obrtnega in industrijskega šol-stva. Ustanovitev višje obrtne šole je bila po več kot 80-letnem prizadevanju pridobljena v najvišarnejših časih leta 1917. Pričetek proslave ob pol 16.

SVETLA GLAVA

PEČE
LE Z

Dr. OETKER
JEVIM
BACKINOM

najboljše recepte pošilja na željo brezplačno
in poštne prosto

DR. OETKER, d. s. o. s., MARIBOR.

1— Za dr. Peričev spomenik so darovali: 49 strank v gotovini 505 Din; poklicni gasilci v Ljubljani 245 Din; po 100 Din: Vardjan Sa-rič Mihael; po 50 Din: Ogriž Bernad, Lepha-mer Stefan; Koprivnik Janez, Suštar Lovro; po 33 Din: delavci mestne elektrarne; po 30 Din: Marušič D.; po 25 Din: Arzenšek Stefan, Košir Josip; po 22 Din: Ponikvar Jakob; po 20 Din: Fister Franc, Zore Franc, Melhar Franc, dr. Aleš Stanovnik, Jerala Ja-kob, Pardupski M.; po 15 Din: Deschmann Fr., Logar Ivan, Kovačič Martin, Vinkovič Martin; po 10 Din: Režek Juraj, Rapuš Franc, Jerman Anton, Mravlje Teodor, Kusi Mihael, Kaučič Anton, Biteme Mihael, Sajine Ivo, Klačnik Ignacij, Močlar M., Detela Ignacij, Stroj Ivan, Bensan Andrej, Runko Miloš, Ku-žel Josip, Semenič Viktor; po 5 Din: Dež-man Anton.

1— Predavanje o »Zedinjeni Sloveniji«. V nedeljo ob 10. uri dopoldne se vrši na uni-versi v balkonski dvorani predavanje o temi »Zedinjena Slovenija«. Predavali bodo aka-demiki Dolenc, Jeršič in Ude. Z ozirom na aktualen tema se pozivljajo akademiki, da se tega predavanja v največjem številu ude-leže, vabljena pa je tudi vsa ostala javnost.

1— »Grafica Mariac« se igra v nedeljo 26. t. m. v prid »Bolniškemu fondu Udruženja gledaliških igralcev v Ljubljani. Vabimo ce-ljuno občinstvo, ki se mu je »Grafica Mariac« tako priljubila, da je dosegla pri nas re-kordno število ponovitev, da tudi tokrat ob-išče predstavo in s tem izkaže simpatije našim igralcem. Za to predstavo so znižane cene.

1— Samomor. V sredo je izvršil v bližini umobolnice agent Josip Gern, rodom iz Tr-sta, samomor. Ovil si je okrog roke železno žico, na drugi konec je privezal kamen ter ga vrget z žico vred nea električni daljnovid. Močni električni udarec ga je hipno usmrtil. Gern je izvršil samomor, ker je zapravlil de-nar, ki ga je inkasiral za zaupano mu blago.

1— Avtomobilska nesreča. Včeraj zvečer okoli 19. ure se je pripetila v Spodnji Šiški avtomobilska nesreča. Avtomobil Leopolda Lenartiča iz Kranja je povozil 17letnega Ale-kсандra Zalaznika, sina gostilničarja pri »Sestici« na Dunajski cesti. Nesrečo je za-krivila mladenčeva neprevidnost. Zalaznik ima zlomljeno levo nogo nad kolenom in težke poškodbe na glavi in prsih.

OBSTOJ TRAFIKANTOV OGROŽEN!

Monopolska uprava je iz bogzna kakšnega razloga zavrgla staro stališče glede trafik, ko je bil uveden in sploh v veljavi »nume-rus clausus« (omejeno število) ter se opri-jela načela: »Čim več trafik, tem boljše«

Vsaka novina pa ni dobrina! Enako tudi o tej novotariji lahko trdimo, da je slaba, tako za monopolsko upravo, kakor tudi za trafikante.

Bržkone se je odločila monopolska upra-va za ta korak z željo in v nadi, da bo na ta način mogoče razpečati tem več tobačnih izdelkov. To stališče je absolutno zgreše-no. Ne množina prodajalcev, ampak kvalite-ta blaga in višina cen ima ta odločilen vpliv na konsum. Dobro blago, nizke cene, pa bo konsum naraščal, s povišanim številom tra-fik pa prav nič. O resničnosti naše trditve ni mogoče dvomiti, in jo bo potrdil tudi vsak praktičen trgovec.

Ce smo videli, da povečano število tra-fik monopolski upravi nič ne koristi, poglej-mo še, koliko škodo prinese zaradi tega.

Neposredno trpe zbog presilnega narašča-nja števila trafik trafikantje sami, stari in novi. Kajti zaslužek, s kakršnim je eden za sijo živel, izgubi svojo vrednost, ako je raz-deljen med dva, tri, štiri in več.

Mesto da bi eden živel, jih pet, šest be-rači! To je torej efekt takega razmnoževa-nja trafik!

Posredno pa ima tudi monopolska uprava sama škodo! Ker trafikanti ne bodo zmogli najemnin, bodo trafike stlačene v neprimklad-ne prostore, kar gotovo ne bo v prid tobač-nim izdelkom. Končni odij odjemalcev pa bo naperjen proti monopolski upravi. In to ni-sto gotovo ne bo njej v prid.

In še to! Ker trafikant od dohodkov iz trafike ne bo mogel živeti, bo prisiljen iska-ti drugega zaslužka, ki ga bo tudi našel naj-lazje in najhitreje v raznih temnih, na ve-rižništvo spominjajočih poslih.

Dasi krivec, trafikant ne bo kriv, ampak beda in pa tisti, ki je to bedo povzročil.

Prepričani smo, da monopolska uprava ne želi nositi odgovornosti za dalekosežne in trpke posledice, ki jih vtegne roditi njen čudni korak. Zato apeliramo na uvidevnost merodajnih činiteljev in kličemo:

Nobene nove trafike več! Ne delajte umetno beračev, ko jih je itak dovolj! Kar je namenjeno invalidom in vojnim vdovam, naj ostane njim in pa v taki obliki, da jim bo res v pomoč, ne pa v zasmeh!

Pričakujemo, da bo monopolska uprava naše odkrite in iskreno mišljene besede upoštevala in takoj prenehala z ustanavljanjem novih trafik. — Tajništvo Udruženja tobačnih trafikantov, Sv. Petra cesta št. 62.

BELI SOKOLSKI LJUBLJANI.

V letošnjih Vidovih dneh se bo vršil v Ljubljani V. pokrajinski zlet Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, ki bo z njim združena svečana otvoritev novega sokolskega doma na Taboru.

Pričakujemo mnogobrojnega obiska sokolskih žup: Celje, Kranj, Ljubljana, Novo mesto, Maribor, Sušak-Reka in Zagreb, katerih udeležba na tem zletu je obvezna. Prijavljene so odposlanstva ostalih žup, ki prihitijo v onih dneh v Ljubljano — v zibelko Sokolstva na slovenskem jugu. Obiščejo nas bratje Čehoslovaki, Poljaki in Rusi, ki bodo v bratški ljubezni do nas Jugoslovenov pripomogli, da se naša bela sokolska Ljubljana v onih dneh izpremeni v veličasten sokolski tabor.

Vse brate in sestre iz slovenskega sveta bomo sprejeli in pozdravili z radostnimi srčili. Da dobi ta radost tudi vidnega izraza, pozivljamo prebivalstvo Ljubljane in okolice, naj okraši hiše in stanovanja, ulice, ceste in trge z državnimi in narodnimi zastavami, s cvetjem in zelenjem. Pohod slovenskega Sokolstva po naši zemlji naj v dneh 26. do 29. junija pozdravlja okrašeno lice bele sokolske Ljubljane in naj ga spremljajo pozdravni ključniki slovenske gostoljubnosti in iskrenega sokolskega bratstva!

Naj stori vsak vse, kar more, da ostanejo vsakemu udeležencu v najlepšem spominu dnevi, ki jih bo preživel med nami!

Zdravo!

V Ljubljani, dne 18. junija 1927.

Slavnostni in zletni odbor.

TURISTOM!

Z ozirom na zadnje slabo vreme, ki je vladalo le po nekaterih krajih Gorenjske, moramo pojasniti našim turistom in prijateljem prirode, da s tem, da dežuje v Ljubljani ali v Kranju, Lescan, na Bledu, Zirovnici, ali pa v Kamniku ali mogče kje na Dolenskem in Stajerskem še ni rečeno, da dežuje tudi po naših planinah. Vsi nedeljski turisti nam javljajo, da je zadnjo nedeljo bilo zelo lepo vreme tako v Kamniški Bistrici, kakor na Krvavcu, Kamniškem sedlu, Kokrškem sedlu, na Ratitovcu, na Črni prsti. Le ponoči med 11. in 12. uro je padlo nekaj kapelj dežja po teh krajih. Črna prst je bila zagnjena v meglo do 10. ure dopoldne, nakar se je pa zjasnilo in turisti, ki se niso vstrašili vsakega slabega vremena, so imeli čist in krasen razgled prav notri do Gorice in izliva Soče. Ta razgled je trajal do 5. ure popoldne in šele potem so prišle zopet megle na vrh. Istotako je bilo na Golici, v Vratih, na Staničevi koči in po Bohinju sploh. Vsi tedi tega priporočamo turistom in planincem, da ravno tedaj, ko se pripravlja eventuelno po ljubljanskem polju in po nižavah na slabo vreme, naj pohite v planine, da se izognejo vsem nevarnostim slabega vremena po dolinah. Za slučaj pa, da nastopi tudi v planinah slabo vreme, skrbi Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva, da so vse koče

za sedaj že dostopne ture otvorjene in dobro oskrbovane. Na naši skrajni meji je oskrbovana Erjavčeva koča na Vršiču, v romantični dolini Vrat, le vzame pod gostoljubno streho Aljažev dom s prvovrstno postrežbo, na Golici je čez 60 ležišč v obeh kočah, na Črni prsti je čez 30 ležišč v obeh kočah. V Malnerjevi koči, ki je na novo adaptirana, imaš tudi novo sobo z dvema posteljama in udobna skupna ležišča z žimnicami, tako da je vsakemu turistu, ki poseti Črno prst za sigurno udobno prenočišče. Postrežba je dobra, razglednice, zemljevidi so na razpolago. Istotako sta hotela Sv. Janez in Zlatorog v popolnem obratu. 16. t. m. se je otvorila pošta v Sv. Janezu, ki ima telefon in brzjav. Krekova koča na Ratitovcu ima letos že lepo število posetnikov, kar kaže, da je ta lepa točka vredna, da jo poseti vsak turist. Kdor se boji dežja, odnosno slabega vremena, naj gre med tednom, ko je sigurno lepo vreme na lepe dvodnevne ture v Kamniške planine zlasti, ker je Čojzova koča na Kokrškem sedlu, Dom na Krvavcu, Kamniško sedlo in Velika planina že izborna oskrbovana. Onim turistom pa, ki se bojijo slabega vremena, pa pripravimo prijeten izlet v Kamniško Bistrico.

IZ »JUTRA«.

»Jutro« z dne 15. 6.: Vlada je v agoniji. Že davno je bila obsojena na smrt.

Drugi dan pa je moralo »Jutro« poročati, da ima ta vlada volivni mandat in da torej ni niti v agoniji, še manj pa obsojena na smrt.

Včeraj pa že piše »Jutro«: Namera g. Vučkovića se bo nedvomno v zelo veliki meri posrečila...

Vse to bodi pripomnjeno le za slučaj, da bi gospodje druge hoteli učiti doslednosti.

Sport.

Kje se dobe sejmske legitimacije? Legitimacije po Din 30.— prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, prosvetna društva, tujsko-prometne ustanove. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada Ljubljanskega velesejma.

Narčte za opremo razstavnih prostorov izdeluje na zahtevo in opremlja koje na sejmišču gospod arh. H. u. s. Ljubljana, Simon Gregorčičeva cesta.

V 4 urah okoli Helgolanda. Nemška vztrajnostna plavalca Oto Kammerich in gd. Jensenova sta prošlo nedeljo poskusila pri valovitem morju obplavati Helgoland. Dočim pa je moral Kammerich malo pred ciljem odnehati radi krča v mečah, je prišla Jensenova na cilj v 3 urah 47 min. — 17. letni plavalec Georg Kojac, slušatelj newyorške univerze, je postavil v Philadelphiji nov svetovni rekord v hrblnem plavanju ter je preplaval 400 m v 5:59 in tri petinke sekunde in s tem zboljšal prejšnji rekord Roberta Husseyja in Brooklyna za 11 in tri petine sek. — Kakor poroča londonski »Star«, nameravali ameriški 13 letni sestri-dvojčki, Berenica in Phyllis Ziethenfield, preplavati Kanal. Prispeli bodeta meseca julija v Dover, kjer bodeta trenirali.

Dva olimpijca. Atkinson in Kineman, sta se pred kratkim udeležila lahkoatletskega mitinga v Durbanu (J. Afrika). Atkinson je skočil 7.32 m v daljavo, Kineman pa je pretekel 100 y v 10 in šest desetink sek., 220 y pa v 23 sek.

Evropski prvak v welter-teži. Italijan Bosizio je svoj naslov uspešno branil v Milanu proti Nizozemcem van Flictu. Porazil ga je v 15 rundah po točkah. Kot vestni kronisti beležimo, da bo Jack Dempsey nastopil v juliju proti Johnny Risko. Bomo videli.

letne večerne obleke.

Zimske večerne toalete so bile krasne. Vse se je svetilo, tako da temeljnega blaga skoraj ni bilo videti. Veznine iz biserov so ostale moderne tudi za poletne večerne obleke, čeprav naj bodo nekoliko temnejše.

Kot material se posebno pogosto uporabljala crpe georgette, ki je ves obšit z biseri

Tenisigralka Helen Wills zopet v dobri formi. V tekmi za prvenstvo Kenta je premagala Willsova nad Malloryjevo 6:0, 6:1. Mrs Godfree pa je premagala mis Ryanovo 2:6, 6:3, 6:2. Velikansko zanimanje je vladalo za finale med Willsovo in Godfreejevo. Willsova je zmagala gladko 6:2, 6:4 in velja kot močna favoritinja za Wimbledon.

Angleški derby. Dne 1. junija se je vršil v Epsomu angleški derby. 23 konj se je vdeležilo dirke. Prvi je bil F. Curzonov Call Boy, drugi sir Willama Sassoonsa Hotnight, tretji major Courtauldov Sheean Moore. Call Boy je startal kot visok favorit, je vodil do cilja in zmagal z dvema dolžinama. Ob enem je prekosil za eno petinko sekunde rekordni čas captaina Cuttlo iz l. 1922, ki je tekel pol-drugo miljo v 2:34.4 Zmagovalca je jahal Elliot, eden, eden najboljših jockeyev mlajše šole.

Angleški listi pišejo, da je od 45 milijonov prebivalcev Anglije ta dan 40 milijonov govorilo samo o tem velezanimivem sportnem dogodku. Ironično pripominjajo, da ostalih 5 milijonov tvorijo otroci, ki še ne znajo govoriti.

Ta sportni dogodek, ki se je odigral na dirkališču v Epsomu, je skoraj gotovo največji, ki se vrši vsako leto v Evropi in mogče na celem svetu. Računajo, da je tekmi prisostvovalo 1 milijon gledalcev. Že prejšnji dan se je zbralo več tisoč ljudi na sportnem prostoru, kjer so prebili noč. Zažgali so ognje in zlektni po tleh uživali jedila, ki so jih prinesli seboj za dva dni. Drugi dan dopoldne pa se je pričelo pravcato preseljevanje narodov na dirkališče. Kralj Georg se je tudi letos kakor vsako leto udeležil dirke. Med gledalci je bil tudi letalec Charles Lindbergh, ki ga je publika živahno aklamirala.

Na dan tekme je bila otvorjena novozgrajena tribuna za 80.000 gledalcev, ki je bila do zadnjega kotička zasedena. Naval ljudi je bil tak, da so našli na minuto povprečno 400 prihajajočih avtomobilov. Nastopilo je 2200 stražnikov, da se je mogel promet nemoteno vršiti. Vendar se ni dogodila nobena nesreča. Letos so tudi vpeljali nov davek na stave.

BORZE

dne 17. junija 1927.

Ljubljana. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe.) Vrednote: investicijsko 84.5 — 0, Vojna škoda 343 — 344, zastavni in komunalne Kranjske 20 — 22, Celjska posojilnica 195 — 197, Ljubljanska kreditna banka 150 — 0, Merkantilna banka 98 — 100, Kreditni zavod za trgovino, obr in industrijo 160 — 170, Prašlediona 850 — 0, Trbovlje 460, Vevče 135 — 0, Stavbna družba 55 — 65, Sešir 104 — 0. — Blago: Tendence za les in deželne pridelke čvrsta. Zaključnih 10 vagonov lesa.

Zagreb. Devize: Newyork 56.7—56.9, Pariz 222.5—224.5, Curih 1093.5—1096.5, Dunaj 800—803, Berlin 1348—1351, Praga 56.7 do 56.9, London 276.1—276.9, Italija 314.71 do 316.71.

Curih. Beograd 9.135, Berlin 128.21, Newyork 520, Dunaj 73.165, Varšava 58.10, Sofija 3.75, Bukarešta 3.075, Budimpešta 90.65, Praga 15.40, Milan 28.93.

To in ono.

PRVOBORITELJICA SUPRAGETK UMRLA.

Prvoboriteljica ženske emancipacije, gospa Viktorija Wood-Hull je te dni v svoji vili v londonskem cottage-u umrla. Gospa Wood-Hull je bila v 89. letu svoje starosti ter je bila protagonistka za žensko emancipacijo še v času, ko je imela ta beseda popolnoma revolucionaren in prekucniški pomen. Pač

težko bi se ulegla najti ženska kariera, ki se je, tako hrupna in burna v začetku, pozneje tako meščansko mirno končala, kot kariera gospe Wood-Hull. Viktorija Wood-Hull se je pričela, podpirana od svoje sestre, že z dvajsetimi leti boriti za žensko enakopravnost. Tedaj so smatrali vsako borilko za žensko emancipacijo za anarhistinjo, celo ženske same so feministinje, ki so se borile za »tako dvomljive in pustolovske ideale«, večinoma zaničevale. Kljub vsemu pa se je posrečilo gospe Wood-Hull zbrati okoli sebe krdele zvestih pristašin, s katerimi je jela prirejati v Newyorku poulične demonstracije.

Ob priliki prve demonstracije so mlado žensko voditeljico policaji strahovito pretepli in ves efekt te demonstracije je bil v tem, da so se ljudje feministkam krohotali ne samo v Ameriki, temveč tudi v Evropi. Toda ime voditeljice ženske emancipacije je postalo vendarle splošno znano. Kmalu nato je ustanovila gospa Wood-Hull tednik, v katerem je nastopala z ognjevitvno vneto za žensko enakopravnost z moškimi tako na političnem kakor na seksualnem polju. Klaverni fiasko prve demonstracije pa Viktorije in njene sestre ni preplašil. Nedoroglo nato je vzbudila Viktorija veliko pozornost s tem, da je prikorakala na čelu krdele sufragetk v borzo ter skušala pridobiti gospe in Walstreet-e za svoje ideje. Vsi tedi tega je dobila policija nalog, da naj take demonstracije odsele z vso strogostjo zatira ter skrbno pazi na to, da sufragetke ne pridejo na javnih zborovanjih do besede. Toda iznajdljiva Viktorija se je poslužila zvijače. V moža preoblečena se je utihotapljala na javna zborovanja in dostikrat se ji je posrečilo, da je prišla do besede. Potem ko je bila ponovno zaprta, jo je postavila leta 1877 stranka za žensko enakopravnost za kandidatnjo za mesto predsednika. Nekega lepega dne pa je strastna feministka Viktorija iz ameriškega javnega življenja nenadoma izginila: Poročila se je z londonskim bankirjem Rihardom Martinom in s tem je bilo konec politike. Živela je skoraj »špiburgsko« življenje ter poslala idealna soproga.

ZALITEV.

Mlada, lepa in zelo moderna dama v Parizu je vložila zoper nekega gospoda tožbo, ker jo je nazivalj vselej, kadar sta se srečala, »gospod doktor«. Dama je dr. juris, ima torej pravico do akademičnega naslova in se tudi ni čutila žaljena radi naziva »doktor«, pač pa radi naziva »gospod«, ki ga je izgovarjal toženec vedno s posebnim poudarkom. Je-li dama preveč občutljiva? — Stvar ni tako enostavna; kajti dama skuša, kot danes toliko drugih Evinih hčerka, moškost v svojem eksterjerju močno poudarjati. Nosi kratko ostrizene lase, moško frizuro, monokel, moški suknjič, moško kravato in moški ovratnik. Razven tega je dama perverzna.

Ravno zato je nazivalj odvetnik svojo kolegijo ostentativno »gospod doktor«. To je storil zadnjič celo v nekem plaidoyer-u. Plaidoyer je bil tako zloben, da so se pojavile za moškimi monokljem pristno ženske solze. Nato je sledila tožba, o kateri se bo vršila te dni obravnava.

Neuljudni advokat trdi, da dama, ki kaže s svojo obleko, svojim nastopanjem in s svojimi nagnjenji, da bi bila rada moški, ne sme biti razžaljena, če jo kdo javno naziva »gospod«. Ta naziv ji more pomeniti samo časten naslov, ne pa razžaljenja. Kaj bo gospodična dr. na to odgovorila, še ni znano. Vsekako pa pričakuje javnost nadaljni razvoj afere z velikim zanimanjem. Sodba, ki jo bo izrekli sodišče, ne bo zanimiva samo za jurista, temveč tudi za kulturnega zgodovinarja.

Modno p smo.

Družabno življenje v velikih združitvenih, v luksurijskih morskih kopališčih ne ostaja za zimskim družabnim življenjem v vsemestih prav nič. Zato pa je treba, da rešimo, predno zložimo stvari v kovčke in rečemo »zbogom za par tednov«, vprašanje po-

letne večerne obleke.

Zimske večerne toalete so bile krasne. Vse se je svetilo, tako da temeljnega blaga skoraj ni bilo videti. Veznine iz biserov so ostale moderne tudi za poletne večerne obleke, čeprav naj bodo nekoliko temnejše.

Kot material se posebno pogosto uporabljala crpe georgette, ki je ves obšit z biseri

ali pa z apartnimi bordurami in motivi. Pa tudi rožnata in rumenkasta barva sta priljubljeni. Čipke se nosijo le na popoldanskih oblekah.

Kot ogrinjalo se nosi iz lahkega brokata s kožuvinastim ovratnikom, ali pa, kar je najnovejše, majhen jopič, ki je prav tako ves obšit z vezninami.

Zvečer se nosijo tudi stole iz lahkih poletnih krzen — predvsem iz hermelina. Videti jih bo tudi na promenadah v združitvenih. Kožuovina učinkuje v resnici zelo dekorativno. To je dejstvo, preko katerega moda pač ne bo prešla več. Celo najskromnejši poletni plašček ima vsaj majhen kožuvinast ovratnik iz zajčje kože.

Marcel Prévost:

Don-Juanke.

— Ali jih ne bi hoteli vi spraviti? Večkrat se mi zgodi, da kakšen papir zamešam, razen tega gospa Lelièvre vedno brska po mojih predalih. Mnogo bolj mirna bi bila, če bi hoteli vi vzeti te čeke.

Toda v tej zadevi se Ramon ni dal pregovoriti. Ni hotel obdržati tako velike vsote, ki ni bila njegova last. Kneginja je morala odjenjati.

— Rekla bom gospej Lelièvre, naj jih prišije v vrečico na svoj pas. Nosi namreč noč in dan gumijast pas, ker hoče ostati vitka. Na ta način čekov ne bo mogla izgubiti.

Konec tega zadnjega dneva v Parizu je bil ves v solncu od upanja in ljubezni. Zmenili so se, da bo Genaz odpotoval še isti večer v Le Havre in pripravil v hotelu Plaisance stanovanje, kjer se bo sestal z obema potnicama štiriindvajset ur pozneje. »Gospod in gospa Guernier bi ostala v tem stanovanju eno noč in en dan do odhoda prekooceanskega parnika. Kljub svojemu svobodnemu življenju si Hilda kaj takega še ni bila dovolila z Ramonom. Čutila je, da se je Ramon le nerad vdal v to in občudovala je njegov takt, kako zelo skrbi za njeno dobro knežje ime. Pričakovanje te poročne noči, tega intimnega veselja, ki ga bo inkognito uživala, je zaljubljeno kneginjo vso zmedlo. Sicer je vedela, da bo življenje na parniku ravnotako intimno, toda spomnila se je, da je že enkrat poprej

45

podvzela ljubezensko potovanje po morju, a se je ves čas bolna premetavala v postelji. Skratka hotel Plaisance se ji je zdel kot raj in nežne ljubezenske besede Ramonove pred njegovim odhodom so jo še bolj razpalile. Ko jo je po tisoč prisegah zapustil, ji je šepnil v uho:

— Na svidenje torej jutri... Da ne zbudimo pozornosti na kolodvoru, vas ne bom prišel iskat k vlakcu, temveč vas bom čakal v hotelu. Oj, kraljica moja, to bo najina resnična poročna noč!

Naslednji večer okoli sedme ure sta sedli kneginja in njena dvorna dama v isti brzovlak, s katerim se je bil prejšnji večer odpeljal Ramon. Bil je še dan; pomladanski dan, svež in prepojen z duhom pomlajene zemlje, ravno pravi dan, da popolnoma upijani zaljubljeno štiridesetletno žensko in jo omami v trenutku, ko skoči v cvetoče brezno. Obe dami sta se tako očigledno našemili in zastrli, da ju je vse zijalo. Toda Ramon jima je bil dal rezervirati poseben oddelek. Tu sta se zaprla in potegnili zastor dol. Se le ko je vlak sopihal s polno paro, sta ga nekoliko dvignili. Če se je vlak ustavil na kaki postaji, sta takoj zagnili okno in vrata. Hilda je naenkrat postala lačna. Gospa Lelièvre je izvela iz svoje torbe sandwiche z gnjatjo, ki jih je Knežja Visokost požirala z velikanskim tekom in pridno zalivala s španskim vinom.

— Kaj ste jih samo osem vzeli s seboj? Osem sandwichov za naju obe? To je komaj dovolj za eno!

— Mislila sem, da bo to zadostovalo do desetih. Ali

se nismo zmenili, da bo gospod Genaz naročil večerjo v hotelu?

— Gospod Guernier, je popravila Hilda strogo. Kje pa imate zopet svoj razum, Lelièvre. Radi vaše neprevidnosti naju bodo še aretirali. Gotovo, večerjali bomo v hotelu in prepričana sem, da je Ramon... gospod Guernier, naročil naravnost imenitno večerjo. Toda sedli bomo za mizo šele okoli enajstih in do tedaj s temi osmimi sandwichi...

Ostala sta samo še dva in gospa Lelièvre jih niti še pokusila ni.

— Jejte vendar, Lelièvre, je dejala Hilda. Jejte... Jaz bom stradala, toda kaj zato.

— Verjemite mi, Visokost, da nimam teka, in prosim, da pojedete vse. Na potovanju meni nikoli ni dobro in jesti ne morem.

— Ta je druga, je dejala Hilda in ugriznila v sedmi sandwich. Če gre za želodec, je prav, da se nekoliko postite, kajti res slab želodec imate. Jaz nasprotno dobim na potovanju želodčni krč, če nič ne jem. Tu imate, deliva zadnji sandwich, to vam ne more škoditi.

Gospa Lelièvre je komaj pogoltnila mali grizljaj, ko je njena Visokost preplašeno kriknila:

— Lelièvre, kje pa imate čeke?

— Na varnem, Visokost, prišite na pas, kot sem dejala.

— Potipajte, če so še tu!

Gospa Lelièvre je zardela od sramu, se obrnila ter se prepričala, da so dragoceni papirji še v svojem skrivališču.

Večletna garancija!

Najboljši in najtrpežnejši
šivalni stroji za čevljarje,
sedlarje, obrt in industrijo
so edino

„Adler“,
„Gritzner“
cilinder levoročni
„Phönix“
„Flahštep“ stroji.

Od dobrega naj-
boljše je švicar-
ski pletilni stroj
„DUBIED“

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

Najnižje cene!

blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Tudi na obroke!

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi

naifinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon števil. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 13, II. nadst.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

»GROM«

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: „GROM“. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje
in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne
pošiljke.

MALI OGLASI.
Za vsako besedo se plača
50 par. Za debelo tiskano
pa Din 1.—.

Zahvalnica.

Gosp. lekarnar Blum, Su-
botica. — Čast mi je ob-
vestiti Vas, da so mi Va-
še Larucin kapsule jako
dobro pomagale pri spolni
bolezni in da je kapanje
povsem prenehalo. — S
spoštovanjem K. M., Ma-
ribor. — Larucin kapsule
se dobivajo po Din 20.—
po vseh lekarnah. Glavna
skladišča: Apoteka Blum
Subotica.

Prodajalka

dobra moč v mešanem
blagu, želi premeniti me-
sto. Cenj. dopise na upra-
vo tega lista pod šifro
»Zanesljivac«.

Razpis.

Pokojninski zavod za Slovenijo

razpisujejo oddajo

zidarskih in težaških del

za stanovanjski hiši ob Miklošičevi cesti in Pražakovi
ulici v Ljubljani.

Vsi razpisani podatki se dobe med uradnimi urami v
Pokojninskem zavodu, Gledališka ulica števil. 8 v Ljubljani,
za Din 100.—, od dneva objave v časopisih. Splošni po-
goji v pogled tam. Pravilno kolkovane ponudbe je vložiti
najkasneje do 4. julija 1927 do 12. ure opoldne pri pod-
pisanemu uradu.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Oblačilno blago

po globoko snižanih ce-
nah prodaja družba
»MAKOC«, Ljubljana, Du-
najska cesta 36, araven
Jugo-auto.

Uradnica

samostojna moč z večletno
prakso, vešča knjigovod-
stva, strojepisja in tesno-
pisja, išče službo za takoj
ali pozneje. Cenj. ponud-
be prosi na upravo lista
pod značko »Agilna 1900«

Premog - Čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 56

Gospodična

išče posojilo do 3000 Din
za dobo enega leta, ka-
terega bi odplačevala me-
sečno 250 Din z obrestmi.
Ponudbe na upravo lista
pod »Dobre obrestic«.

Oglašujte v
„Narodnem
Dnevniku“!

TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 2852.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

Specijalna mehanična delavnica

za popravilo vseh sistemov pisalnih, računskih,
razmnoževalnih, kopirnih strojev ter blagajen.
Popravila se izvršujejo najvestneje in po konku-
renčni ceni.

LUD. BARAGA - Ljubljana, Šelenburgova 6/I.
TELEFON 2950.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala:

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Met-
ković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Gorica,
Trst. AGENCIJA: Logatec.

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.

Tel. št.: 261, 413, 502, 503 in 504.

Delniška glavnica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Se priporoča za vse bančne posle.